

N:o 44.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, med förslag till lag angående flottning af skogsalster i gränsfloderna mellan konungariket Sverige och storfurstendömet Finland; gifven Stockholms slott den 17 mars 1893.

Under återopande af bifogade, i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll vill Kongl. Maj:t jemlikt 87 § regeringsformen föreslå Riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående flottning af skogsalster i gränsfloderna mellan konungariket Sverige och storfurstendömet Finland.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

O S C A R.

Aug. Östergren.

Förslag

till lag, angående flottning af skogsalster i gränsfloderna
mellan konungariket Sverige och storfurstendömet Finland.

Hvarje svensk och finsk undersåte stånde öppet att i gränsfloderna mellan konungariket Sverige och storfurstendömet Finland framföra flottgods i sammanbundna flottar. Deremot vare förbjudet, med det i §§ 2 och 4 nämnda undantag, att i sagde floder låta flottgods löst framflyta.

Sågtimmer och annat gröfre virke, som i gränsfloderna fortskaffas, skola, innan desamma i vattendragen utläggas, hafva undergått afbarkning. Denna må icke verkställas på isen eller på stranden så nära vattnet, att barken kan dit nedsköljas. Dock må granvirke obarkadt framflottas.

§ 2.

Utänför mynningen af hvarje sådan i dessa floder utfallande bielf, uti hvars nedersta lopp löst flytande flottgods icke kan flottläggas, vare tillåtet att anbringa tillfälliga bommar för flottgodsets uppsamling, åtskiljande och flottläggning, dock sålunda att gränsfloden icke blifver öfverstångd och att färd längs densamma vare sig med flotte eller båt icke hindras.

§ 3.

Uppsamling, åtskiljande och flottläggning af flottgods, hvarom i § 2 sagdt är, skall, då flottgodset tillhör två eller flere, af en hvar af flottgodsets egare verkställas på sådant sätt att hinder eller uppehåll, som skäligen undvikas kan, derigenom icke för annan uppkommer. Uraktlåtes detta, gælde den af flottgodsets egare, som till hindret eller uppehållet vållande varit, ersättning för deraf uppkommande skada; och ege jemväl vederbörande kronolänsman på anmälan och efter skedd undersökning om förhållandet nödig handräckning på den felandes bekostnad meddela.

§ 4.

Flottgods må i lugnyattnet mellan Ylimuonio by och Muonio fors i ringbommar och utför samma fors styckevis framföras, dock endast tills vidare och intill dess fors en blifvit genom upprensning tjenliggjord för sammanbundna flottars fortskaffning.

Denna flottning skall bedrifvas med skyndsamhet och användning af tillräckligt manskap samt, då två eller flere tillhörigt virke samtidigt flottas, af dem gemensamt verkställas; och bör dervid noggrant iakttagas; att virke icke lemnas qvarliggande uti fors en eller på stränderna deraf; att under den tid fors en är farbar farleden, så vidt görligt är, hålles öppen; samt att de, som färdas uti fors en, genom flottgodsets egares eller förmannens för flottningen försorg varskos för möjlig fara, till afvärjande hvaraf flottningsmanskapet vare pligtigt biträda.

För flottgodsets uppsamling, åtskiljande och flottläggning må i lugnyattnet närmast nedanför fors en erforderliga bommar anbringas; dock så att tillträde till den förbi fors en ledande väg icke hindras. Dessa bommar må icke bibehållas längre än nödigt är för flottgodsets åtskiljande och flottläggning; och skall dervid, då flottgodset tillhör skilde egare, gälla hvad i § 3 stadgadt är.

§ 5.

Innan flottgods, på sätt i § 4 nämndt är, löst fortskaffas, åligger det flottgodsets egare eller, der de äro flere, desse gemensamt, att för

flottningsmanskapat utse en förman, som förestår flottningen och å egarnes vägnar svarar i mål rörande anspråk på ersättning af flottgodsets egare i följd af flottningen, samt att derom i god tid, innan flottningen vidtager, underrätta kronolänsmännen i orten, hvilka hafva att, hvar inom sitt distrikt, i de Muonio fors närmast belägna kyrkor ofördröjligen låta kungöra förmannens namn och boningsort.

§ 6.

Egare af virke, som i Muonio fors flottas eller från bielf löst framföres och i gränselfven flottläggas, vare pliktig att låta förse virket med tydligt märke, som kan urskiljas från enahanda märken, hvilka andra begagna, äfvensom att hvarje år före mars månads utgång aflemna en teckning af sagda märke i minst 20 exemplar till kronolänsmannen i den ort, hvarest flottningen vidtager, och åligger det kronolänsmannen: att uti närmaste kyrkor ofördröjligen låta kungöra sagda märke; att hålla teckningen af märket till påseende för dem, som önska deraf taga kännedom; samt att gifva samtliga kronolänsmän uti de invid gränssfloderna belägna distrikt del af nämnda märke.

§ 7.

Utan särskildt lof må de, som ombesörja flottningsarbete, ega tillträde till stränderna, der sådant för skadas afvärjande eller flottgodsets framförande är af nöden.

Väg eller stig öfver annans tomt, åker, äng, plantering eller andra egor, hvilka kunna deraf skadas, må dock ej tagas, om tillträde till stranden annorledes kan utan väsentligt hinder eller uppehåll beredas.

§ 8.

Flotte må ej framföras utan att vara åtföljd af manskap till så stort antal, som under för handen varande förhållanden vanligen är erforderligt för att skadegörelse å fiskeverk eller annan inrättning eller hinder för fortskaffning af annans flottgods ej må uppstå.

§ 9.

Drifver flotte eller styckevis flytande flottgods, som från insamlingsbom eller flotte tillfälligtvis kommit löst, ned på åker, äng, fiskeverk eller annan inrättning och anställer skada, eller uppstår sådan genom åtgärd för uppsamling eller flottläggning af flottgods, genom strändernas beträdande eller eljest i följd af flottningen, skall af flottgodsets egare gäldas ersättning för skada med högsta belopp, hvartill den skäligen skattas, samt för kostnad med det belopp, hvartill den uppgår.

Timar skada vid gemensam flottning i Muonio fors eller vid uppsamling, åtskiljande och flottläggning i gränselfven af två eller flere tillhörigt flottgods, som från bielf löst framflutit, skola flottgodsets egare, en för alla och alla för en, ansvara för ersättningens gäldande till den, som skadan lidit.

Har någon på grund af ansvarighet, hvarom nu är sagdt, guldit mer, än hvad på honom efter hans andel i flottgodset sig belöper, och är han icke till skadan särskildt vållande, söke hos de andra flottande sitt åter efter befogenhet.

§ 10.

Fordrar någon i de fall, hvarom i § 3, 4 eller 9 sägs, ersättning för skada eller kostnad; varde, der han det äskar, frågan efter syn och uppskattning pröfvad af tre ojäfvige skiljemän, af hvilka en utses af hvardera parten och de sålunda utsedde tillkalla den tredje. Tredskas den, emot hvilken anspråket väckes, att utse skiljeman, eller kunna de utsedde ej om valet af den tredje sig förena, ege i stad rätten och å landet domaren eller kronolänsmannen i den ort, der skadan timat, att på ansökan af den, som anspråket väckt, valet verkställa. Varder till ersättning dömdt, skall den ersättningsskyldige ock förpligtas att gälda kostnaden för syneförrättningen samt motpartens utgifter i saken. Sättes ersättningen ej högre, än den ersättningsskyldige före synen bjudit, stånde hvar sina kostnader och gälde hvardera halfva synekostnaden, der ej med afseende å för handen varande förhållanden skiljemännen finna skäligt, att den ersättningstagande bör nämnda kostnader ensam vidkännas.

Yppå sig olika meningar hos skiljemännen, gälle den, hvarom de fleste sig förena.

Part, som med skiljemännens dom ej nöjes, vare obetaget att draga saken under domstols pröfning, så framt han sin talan instämmer inom nittio dagar från det skiljemännens beslut blifvit parten tillståndt; dock må skiljemännens dom genast gå i verkställighet, på sätt i § 11 är sagdt, der ej vederbörande domare eller öfverexekutor annorlunda förordnar.

I skiljemännens beslut skall tydlig hänvisning lemnas om hvad den missnöjde har att iakttaga för tvistens dragande under rättens pröfning.

Vill den, som ersättning fordrar, hellre genast lita domstol än skiljemän till, stånde det honom öppet.

§ 11.

Förorsakas skada af flottgods, vare sig flottlagdt eller löst flytande, åligge kronolänsmanuen eller annan exekutor i den ort, der skadan timat, på ansökan af den, som skadan lidit, att ej mindre med kvarstad belägga så stor del af flottgodset, som motsvarar skadan, der ej vederhäftig borgen för skadeersättningens gäldande ställes, än ock att, der ersättningen blifvit af skiljemän bestämd, i laga ordning utmäta och försälja det med kvarstad belagda flottgodset. Räcker detta ej till ersättningens gäldande, eller har kvarstad ej skett, ege den ersättnings-tagande att påkalla verkställighet af skiljemännens beslut hos kronolänsmanuen eller annan exekutor i den ort, der den ersättningsskyldige har egendom.

Qvarstad skall gå åter, om icke skiljedom meddelas eller talan instämnes inom nittio dagar efter det kvarstaden skedde.

Varder ersättningsanspråk, som föranledt kvarstaden, af skiljemän eller domstol ogilladt, gånge kvarstaden åter utan hinder deraf, att skiljemännens eller domstolens beslut icke vunnit laga kraft.

§ 12.

Befinnes fiskeverk vara så utslaget, att flotte af vanlig storlek icke kan med den besättning, som för densammas fortskaffande eljest tillräcklig är, uti hittills begagnad farled förbi fiskeverket föras utan fara för skada eller uppehåll, och vägra de, som fisket nyttja, att på skedd tillsägelse öppna farleden till den bredd, som för flottens obehindrade fortkomst nödig är, då ege vederbörande kronolänsman eller annan exe-

kutor efter förutgången anmälan med ojäfvigt vittne utan tidsutdrägt syn på stället hålla och erforderlig handräckning meddela på bekostnad af den eller dem, som fisket nyttja.

Öfver förrättningen bör uppsättas protokoll, som ofördröjligen skall till vederbörande länsstyrelse insändas.

Öfverstänger någon gränsfloden, åligga kronolänsmannen eller annan exekutor att till borttagande af sådan stängsel handräckning genast gifva på bekostnad af den, som stängseln anbragt.

§ 13.

Fortscaffas flottgods löst å andra delar af gränsfloderna, än i denna stadga medgifvet är, eller har icke virke, som i gränsflod framflottas, före utläggandet i vattendraget undergått afbarkning i de fall, då sådant bort ega rum, böte egaren af flottgodset 50 öre för hvarje stycke. Verkställer någon afbarkning på isen eller på stranden så nära vattnet, att barken kan dit nedsköljas, eller öfverstänges gränsflod, eller är någon eljest vid flottning genom uppenbar vårdslöshet vållande till skada, hinder eller uppehåll för annan, straffes den felande, der ej ansvar efter allmän lag bör följa, med böter från och med tjugu till och med femhundra kronor. Lag samma vare om egare af flottgods underlåter att ställa sig till esterrättelse föreskrifterna i § 4, 5 eller 6 eller förman eller någon af flottningsmanskabet icke iakttaga hvad honom enligt § 4 åligger.

Förbrytelse åtalas vid domstol i den ort, der den timat; men är förbrytelsen begången af svensk man inom finskt område eller af finsk man inom svenskt område, och finnes han ej i det land, der förbrytelsen blifvit föröfvad, skall den åtalas i förbrytarens hemland vid domstol i den ort, som är närmast den, hvarest förbrytelsen skett.

Twistemål rörande ersättning för timad skada må utföras antingen vid endera af här ofvan för upptagande af brottmål bestämda domstolar, eller ock vid domstol i den ort, der svaranden bor.

Är genom förbrytelse endast enskild persons rätt kränkt, må åtal derför af allmän åklagare ej anställas, om icke målseganden förbrytelsen till åtal anmält.

Böter, som enligt denna stadga ådömas, skola tillfalla till hälften kronan och till hälften den, som åtalet anställt, samt i händelse af bristande tillgång förvandlas på sätt om vitesböter är eller framdeles kan blifva stadadt.

§ 14.

Om någon, som icke är bosatt inom Muonio eller Torneå elfs flodområde, vill i de delar af dessa elfvar, som utgöra gräns mellan konungariket Sverige och storfurstendömet Finland, framföra flottgods, åligger det honom att utse en i orten boende ombudsman, som å egarens vägnar utan särskildt uppdrag svarar i alla mål, som röra flottgodsets fortskaffande.

Valet af sådan ombudsman tillika med uppgift om hans boningsort bör flottgodsets egare före mars månads utgång hvarje år anmäla, om han är svensk man, hos länsstyrelsen i Norrbottens län, och om han är finsk man, hos länsstyrelsen i Uleåborgs län; och åligger det den länsstyrelse, hos hvilken sagda anmälan gjord är, att derom underrätta länsstyrelsen i det andra landet, hvarefter länsstyrelserna hafva att, hvar inom sitt område, skyndsamt låta kungöra ombudsmannens namn och boningsort i samtliga invid gränsfloderna belägna församlingars kyrkor.

Är ej anmälan gjord, ege på yrkande af en hvar, hvars rätt är i fråga, vederbörande länsstyrelse förordna ombudsman att i målet svara.

§ 15.

Vill någon, som icke är svensk eller finsk man, framföra flottgods, skall han, jemte iakttagande af hvad här ofvan föreskrifvet är, hos länsstyrelserna i Norrbottens och Uleåborgs län nedsätta en af två vederhäftige svenske eller finske män utfärdad löftesskrift, deri de, en för begge och begge för en, borga som för egen skuld för fullgörande af hvad honom såsom flottande enligt denna stadga åligger.

Verkställer den, som icke är svensk eller finsk man, flottning i gränsflod utan att förut hafva aflemnat löftesskrift, såsom här ofvan är föreskrifvet, åligger det vederbörande kronolänsman att belägga flottgodset med qvarstad och genast inberätta förhållandet till den länsstyrelse, under hvilken han lyder; och skall länsstyrelsen derefter förelägga den flottande att inom viss tid aflemna löftesskriften och ersätta kostnaden för qvarstaden, vid äfventyr att flottgodset eljest varder förbrutet.

§ 16.

Kronobetjente samt skogsstatens tjenstemän och betjente i hvardera landet vare skyldige att lemna hvarandra ömsesidig handräckning för återfående af virke, som blifvit olofligen afverkad i krono- eller enskildes skogar vid gränselfvarne och öfverfördt från det ena landet till det andra.

§ 17.

Denna lag träder i kraft från den dag Konungen bestämmer.

*Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
fredagen den 21 december 1888,*

i närvaro af:

Hans excellens herr statsministern friherre BILDT,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve EHRENSVÄRD,
Statsråden: herr LOVÉN,
friherre VON OTTER,
VON KRUSENSTJERNA,
WENNERBERG,
friherre PALMSTIERNA,
friherre VON ESSEN,
ÖRBOM,
friherre ÅKERHIELM.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmälde föredraganden statsrådet Örbom:

att sedan de för utarbetande af förslag, ej mindre till nya för Sverige och Finland gällande bestämmelser rörande flottning af skogsalster i Torneå elf och den del af Muonio elf, som utgör gräns mellan Sverige och Finland, än äfven till öfverenskommelse angående verkställande i berörda vattendrag af rensning och byggnader till flottningens underlättande, utsedde svenske och finske komiterade afgifvit, jemte betänkande i sistnämnda afseende, förslag till stadga angående flottning af skogsalster i omförmälda gränsloder, så hade kejserliga finska senaten, efter det omförmälda förslag utgjort föremål för dess handlägg-

ning, funnit åtskilliga ändringar i och tillägg till detsamma erforderliga, samt, med iakttagande deraf, upprättat ett särskildt förslag till flottningsstadga af den lydelse bilagan litt. E till detta protokoll utvisar; varande dock de i förslaget i finskt mynt angifna bötesbelopp i denna bilaga öfverförda i svenskt mynt; och hade öfver såväl komiterades som finska senatens förslag kammarkollegium jemte öfriga vederbörande svenska myndigheter blifvit hörda.

Hans Maj:t Konungen täcktes, i enlighet med statsrådets tillstyrkan, i nåder förordna, att öfver ofvannämnda, detta protokoll under litt. E. bilagda förslag högsta domstolens utlåtande skulle, för det ändamål 87 § regeringsformen omförmäler, genom note ur protokollet inforas.

Ex protocollo
Carl Boheman.

Bil. Litt. E.

Förslag

till stadga, angående flottning af skogsalster i gränsfloderna mellan konungariket Sverige och storfurstendömet Finland.

§ 1.

Hvarje svensk och finsk undersåte stånde öppet att i gränsfloderna mellan konungariket Sverige och storfurstendömet Finland framföra flottgods i sammanbundna flottar. Deremot vare förbjudet, med det i §§ 2 och 4 nämnda undantag, att i sagda floder låta flottgods löst framflyta.

Sågtimmer och annat gröfre virke, som i gränsfloderna fortskaffas, skola, innan desamma i vattendragen utläggas, hafva undergått afbarkning vid vite af 50 öre för hvarje stycke, som obarkadt der fortskaffas. Afbarkningen får icke verkställas på isen eller på stranden så nära vattnet, att barken kan dit nedsköljas. Dock må granvirke obarkadt framflottas.

§ 2.

Utanför mynningen af hvarje sådan i dessa floder utfallande bielf, uti hvars nedersta lopp löst flytande flottgods icke kan flottläggas, vare tillåtet att anbringa tillfälliga bommar för flottgodsets uppsamling, åtskiljande och flottläggning, dock sålunda att gränsfloden icke blifver öfverstångd och att färder längs densamma vare sig med flottar eller båtar icke hindras.

§ 3.

Uppsamling, åtskiljande och flottläggning af flottgods, hvarom i § 2 sagdt är, skall, då flottgodset tillhör två eller flere, af en hvar virkesegare verkställas på sådant sätt, att hinder eller uppehåll, som skäpligen undvikas kan, derigenom icke för annan uppkommer. Uraktlåtes detta, gälde den virkesegare, som till hindret eller uppehållet vållande varit, ersättning för deraf uppkommande skada; och ege jemväl vederbörande kronolänsman på anmälan och efter skedd undersökning om förhållandet nödig handräckning på den felandes bekostnad meddela.

§ 4.

Flottgods må i lugnvattnet mellan Ylimuonio by och Muonio fors i ringbommar och utför samma fors styckevis framföras, dock endast tills vidare och intill dess forsen blifvit genom upprensning tjenliggjord för sammanbundna flottars fortskaffning.

Denna flottning skall bedrivas med skyndsamhet och användning af tillräckligt manskap samt, då två eller flere tillhörigt virke samtidigt flottas, af dem gemensamt verkställas; och bör dervid noggrant iakttagas: att virke icke lemnas qvarliggande uti forsen eller på stränderna deraf; att under den tid forsen är farbar farleden, så vidt görligt är, hålles öppen; samt att de, som färdas uti forsen, genom virkesegarens eller förmannens för flottningen försorg varskos för möjlig fara, till afvärjande hvaraf flottningsmanskabet vare pliktigt biträda.

För flottgodsets uppsamling, åtskiljande och flottläggning må i lugnvattnet närmast nedanför forsen erforderliga bommar anbringas; dock så att tillträde till den förbi forsen ledande väg icke hindras. Dessa bommar må icke bibehållas längre än nödigt är för flottgodsets åtskiljande och flottläggning; och skall dervid, då flottgodset tillhör skilde egare, gälla hvad i § 3 stadgadt är.

§ 5.

Innan flottning af vare sig sammanfogadt eller löst virke vidtager, åligger det virkesegaren eller, der de äro flere, desse gemensamt att

för flottningmanskabet utse en förman, som förestår flottningen och svarar i mål, som densamma röra, samt derom i god tid före flottningens början underrätta vederbörande kronolänsmän, hvilka hafva att hvar inom sitt distrikt i de flottleden närmast belägna kyrkor ofördröjligen låta kungöra förmannens namn och boningsort.

§ 6.

Egare af virke, som i Muonio fors flottas eller från bielf löst framföres och i gränselfven flottlägges, vare pligtig att låta förse virket med tydligt märke, som kan urskiljas från enahanda märken, hvilka andra begagna, äfvensom att hvarje år före mars månads utgång aflemna en teckning af sagda märke i minst 20 exemplar till kronolänsmannen i den ort, hvarest flottningen vidtager, och åligger det kronolänsmannen: att uti närmaste kyrkor ofördröjligen låta kungöra sagda märke; att hålla teckningen af märket till påseende för dem, som önska deraf taga kännedom; samt att gifva samtliga kronolänsmän uti de invid gränsloderna belägna distrikt del af nämnda märke.

§ 7.

Utan särskildt lof må de, som ombesörja flottningsarbete, ega tillträde till stränderna, der sådant för skadas afvärjande eller flottgodsets framförande är af nöden.

Väg eller stig öfver annans tomt, åker, äng, plantering eller andra egor, hvilka kunna deraf skadas, må dock ej tagas, om tillträde till stranden annorledes kan utan väsentligt hinder eller uppehåll beredas.

§ 8.

Flotte må ej framföras utan att vara åtföljd af manskabet till så stort antal, som under för handen varande förhållanden vanligen är erforderligt för att skadegörelse å fiskeverk eller annan inrättning eller hinder för fortskaffning af annans flottgods ej må uppstå.

§ 9.

Drifver flotte eller styckevis flytande flottgods, som från insamlingsbom eller flotte tillfälligtvis kommit lös, ned på åker, äng, fiskeverk eller annan inrättning och anställer skada, eller uppstår sådan genom åtgärd för uppsamling eller flottläggning af flottgods, genom strändernas beträdande eller eljest i följd af flottningen, skall af virkesegaren gäldas ersättning för skada med högsta belopp, hvartill den skäligen skattas, samt för kostnad med det belopp, hvartill den uppgår.

Timar skada vid gemensam flottning i Muonio fors eller vid uppsamling, åtskiljande och flottläggning i gränselfven af två eller flere tillhörigt flottgods, som från bielf löst framflutit, skola virkesegarne, en för alla och alla för en, ansvara för ersättningens gäldande till den, som skadan lidit.

Har någon på grund af ansvarighet, hvarom nu är sagdt, guldit mer, än hvad på honom efter hans andel i flottgodset sig belöper, och är han icke till skadan särskildt vållande, söke hos de andre flottande sitt åter efter befogenhet.

§ 10.

Den ersättning, hvarom i §§ 3, 4 och 9 sägs, skall, der godvillig öfverenskommelse ej kan träffas, bestämmas efter syn och uppskattning af tre ojäfvige skiljemän, bland hvilka en utses af hvardera parten och de sålunda utsedde tillkalla den tredje. Tredskas den, emot hvilken anspråket väckes, att utse skiljeman, eller kunna de utsedde ej om valet af den tredje sig förena, ege i stad rätten och å landet domaren eller kronolänsmannen i den ort, der skadan timat, att på ansökan af den, som anspråket väckt, valet verkställa. Varder till ersättning dömdt, skall den ersättningsskyldige ock förpligtas att gälda kostnaden för syneförrättningen samt motpartens utgifter i saken. Sättes ersättningen ej högre, än den ersättningsskyldige före synen bjudit, stånde hvar sina kostnader och gälde hvardera halfva synekostnaden, der ej med afseende å för handen varande förhållanden skiljemännen finna skäligt, att den ersättningstagande bör nämnda kostnader ensam vidkännas.

Yppa sig olika meningar hos skiljemännen, gälle den, hvarom de flesta sig förena.

Part, som med skiljemännens dom ej nöjes, vare obetaget att draga saken under domstols pröfning, så framt han sin talan instämmer inom nittio dagar från det skiljemännens beslut för parten afkunnats; dock må skiljemännens dom genast gå i verkställighet på sätt i § 11 är sagdt.

I skiljemännens beslut skall tydlig hänvisning lemnas om hvad den missnöjde har att iakttaga för tvistens dragande under rättens pröfning.

Vill den, som ersättning fordrar, hellre genast lita domstol än skiljemän till, stånde det honom öppet.

§ 11.

Förorsakas skada af flottgods, vare sig flottlagdt eller löst flytande, åligge kronolänsmannen eller annan exekutor i den ort, der skadan timat, på ansökan af den, som skadan lidit, att ej mindre med qvarstad belägga så stor del af flottgodset, som motsvarar skadan, der ej vederhäftig borgen för skadeersättningens gäldande ställes, än ock att, der ersättningen blifvit af skiljemän bestämd, i laga ordning utmäta och försälja det med qvarstad belagda flottgodset. Räcker detta ej till ersättningens gäldande, eller har qvarstad ej skett, ege den ersättningstagande att påkalla verkställighet af skiljemännens beslut hos kronolänsmannen eller annan exekutor i den ort, der den ersättningskyldige har egendom.

§ 12.

Befinnes fiskeverk vara så utslaget, att flotte af vanlig storlek icke kan med den besättning, som för densammas fortskaffande eljest tillräcklig är, uti hittills begagnad farled förbi fiskeverket föras utan fara för skada eller uppehåll, och vägra de, som fisket nyttja, att på skedd tillsägelse öppna farleden till den bredd, som för flottens obehindrade fortkomst nödig är, då ege vederbörande kronolänsmän eller annan exekutor efter förutgången anmälan med ojäfvigt vittne utan tidsutdrägt syn på stället hålla och erforderlig handräckning meddela på bekostnad af den eller dem, som fisket nyttja.

Öfver förrättningen bör uppsättas protokoll, som ofördröjligen skall till vederbörande länsstyrelse insändas.

Öfverstänger någon gränsfloden, åligge kronolänsmannen eller annan exekutor att till borttagande af sådan stängsel handräckning genast gifva på bekostnad af den, som stängseln anbragt.

§ 13.

Fortskaffas flottgodts löst å andra delar af gränsfloderna än i denna stadga medgifvet är, böte egaren af virket 50 öre för hvarje stycke.

Är någon vid flottning genom uppenbar vårdslöshet vållande till skada eller underlåter någon att ställa sig till efterrättelse de i denna stadga meddelade föreskrifter, straffes, der ej ansvar efter allmän lag följa bör, med böter från och med tjugu till och med femhundra kronor.

Förbrytelse åtalas vid domstol i den ort, der den timad; men är förbrytelsen begången af svensk man inom finskt område eller af finsk man inom svenskt område och finnes han ej i det land, der förbrytelsen blifvit föröfvad, skall den åtalas i förbrytarens hemland vid domstol i den ort, som är närmast den, hvarest förbrytelsen skett.

Twistemål rörande ersättning för timad skada må utföras antingen vid endera af här ofvan för upptagande af brottmål bestämda domstolar, eller ock vid domstol i den ort, der svaranden bor.

Är genom förbrytelse endast enskild persons rätt kränkt, må åtal därför af allmän åklagare ej anställas, om icke målseganden förbrytelsen till åtal anmält.

Böter, som enligt denna stadga ådömas, skola tillfalla till hälften kronan och till hälften den, som åtalet anställt, samt i händelse af bristande tillgång förvandlas på sätt om vitesböter är eller framdeles kan blifva stadgad.

§ 14.

Virkesegare, som icke är bosatt inom Muonio eller Torneå elfvars flodområde och vill i de delar af dessa elfvar, som utgöra gräns mellan konungariket Sverige och storfurstendömet Finland, framföra flottgodts, åligger att utse en i orten boende ombudsman, som å egarens vägnar utan särskildt uppdrag svarar i alla mål, som röra flottgodsets fortskaffande.

Valet af sådan ombudsman tillika med uppgift om hans boningsort bör virkesegaren före mars månads utgång hvarje år anmäla, om han

är svensk man, hos länsstyrelsen i Norrbottens län och, om han är finsk man, hos länsstyrelsen i Uleåborgs län; och åligger det den länsstyrelse, hos hvilken sagda anmälan gjord är, att derom underrätta länsstyrelsen i det andra landet, hvarefter länsstyrelserna hafva att, hvar inom sitt område, skyndsamt låta kungöra ombudsmannens namn och bopningsort i samtliga invid gränsloderna belägna församlingars kyrkor.

Är ej anmälan gjord, ege på yrkande af en hvar, hvars rätt är i fråga, vederbörande länsstyrelse förordna ombudsman att i målet svara.

§ 15.

Vill någon, som icke är svensk eller finsk man, framföra flottgods, skall han, jemte iakttagande af hvad här ofvan föreskrifvet är, hos länsstyrelserna i Norrbottens och Uleåborgs län nedsätta en af två vederhäftige svenske eller finske män utfärdad löftesskrift, deri de, en för begge och begge för en, borga som för egen skuld för fullgörande af hvad honom såsom flottande enligt denna stadga åligger.

§ 16.

Kronobetjente och forsttjenstemän i hvardera landet vare skyldige att lemna hvarandra ömsesidig handräckning för återfående af virke, som blifvit oloffigen afverkadt i krono- eller enskildes skogar vid gränselfvarne och öfverfördt från det ena landet till det andra.

Utdrag af protokollet öfver lagärenden, hållet uti Kongl. Maj:ts högsta domstol tisdagen den 13 Maj 1890.

Närvarande:

Justitieråden: *Hernmarck,*
Wedberg,
Ahlgren,
Herslow,
Norberg,
Lilienberg,
Carlson.

Sedan, jemlikt högsta domstolens beslut den 20 sistlidne mars, det till högsta domstolen för afgifvande af utlåtande remitterade förslaget till stadga angående flottning af skogsalster i gränsfloderna emellan konungariket Sverige och storfurstendömet Finland emellan högsta domstolens ofvanbemälde ledamöter cirkulerat, företogs ärendet nu till afgörande; varande berörda förslag bilagdt detta protokoll.

Emot förslaget framställes inom högsta domstolen följande anmärkningar, nemligen vid

§ 1.

Justitierådet *Lilienberg*, med hvilken justitieråden *Hernmarck*, *Wedberg*, *Ahlgren* och *Norberg* förenade sig, anförde: Då den här införda straffbestämmelse, i likhet med motsvarande stadgande i 21 § af flottningsstadgan den 30 december 1880, torde böra afse sjelfva det förbjudna utläggandet i floden af obarkadt virke och lämpligen synes böra

öfverflyttas till platsen för öfriga straffbestämmelser eller 13 §, hemställer jag om en förändring i öfverensstämmelse härmed af 1 och 13 §§.

Justitieråden *Herslow* och *Carlson* instämde i så måtto med pluraliteten, att justitieråden ansågo stadgandet om ansvar för flottning af obarkadt virke hafva sin rätta plats i sammanhang med straffbestämmelserna i § 13.

§ 5.

Justitierådet *Carlson*, med hvilken justitierådet *Ahlgren* förenade sig, yttrade: Föreskriften om skyldighet för virkessegare att för flottningsemanskapet utse en förman, som borde förestå flottningen och svara i mål, som densamma rörde, har, enligt kejsrerliga senatens framställning, till ändamål att bereda den, som lede skada genom flottning, lättnad vid utförande af ersättningstalan mot virkessegaren. Detta syfte torde dock endast i ringa mån komma att vinnas. Då förmannen icke borde hafva till åliggande att åtfölja hvarje flotte, som fortskaffades i vattendraget, skulle det säkerligen ofta för den, hvilken lede skada genom flottningen, blifva svårt att så skyndsamt, som önskligt vore, träffa förmannen. Att under den tid flottningen påginge söka förmannen i hans uppgifna bostad skulle antagligen icke sällan vara ändamålslost, och föröfrigt kunde förmannen vara lika aflägsse boende som virkessegaren eller dennes ombudsman. På grund häraf och då skyldigheten att utse förman och i god tid före flottningens början göra anmälan om valet hos kronolänsmännen i de distrikt, inom hvilka flottningen komme att ega rum, skulle kunna blifva för virkessegaren ganska betungande, desto hellre som, i det fall att ombyte af förman måste ske, virkessegaren kunde nödgas inställa flottningen, intill dess anmälan angående ombytet hunne verkställas, kan jag icke biträda förslaget i denna del, utan hemställer jag, att ifrågavarande paragraf måtte ur förslaget utgå.

Om denna hemställan ej bifalles, torde stadgandet om behörighet för förmannen att svara i mål, som röra flottningen, böra förändras så, att det kommer att afse endast mål om ersättning af virkessegaren för skada i följd af flottningen. Det torde nemligen icke under några förhållanden vara lämpligt, att förmannen berättigas utan fullmagt svara i mål, deri yrkas ansvar å virkessegaren, eller föres talan mot någon af flottningsemanskapet om ansvar eller skadestånd i följd af förbrytelse mot stadgan. Att förmannen skulle ega svara i mål, deri talan föres mot honom personligen, behöfver naturligtvis icke utsättas i stadgan.

Justitieråden *Hernmarck* och *Lilienberg* instämde uti hvad justitierådet *Carlson* yttrat derom, att stadgandet om behörighet för förmanen att svara i mål, som rörde flottningen, borde förändras så, att det komme att afse mål om ersättning af virkessegaren för skada i följd af flottningen.

Justitierådet *Herslow* ansåg det böra tydligare, än som skett, utmärkas, att den utsedde förmanen skulle ega att *å dens eller deras vägnar, som egde flottgodset*, svara i mål angående flottningen.

§ 6.

Justitierådet *Carlson* anförde: Under återopande af hvad kammarkollegium vid denna paragraf anført, hemställer jag, att föreskriften om skyldighet att förse virke med egarens märke utsträckes att gälla om allt virke, som flottas i gränselfvarne. Om detta ej anses lämpligt, torde, till meningens förtydligande, ordet »löst» böra inskjutas näst före ordet »flottas» i början af paragrafen.

Justitierådet *Lilienberg* instämde med justitierådet *Carlson* angående insättande af ordet »löst» före ordet »flottas» i början af denna §.

§ 10.

Justitieråden *Hernmarck*, *Wedberg*, *Ahlgren* och *Lilienberg* förenade sig om följande yttrande: Då skiljemännen hafva att icke blott till beloppet uppskatta ersättningen utan äfven pröfva frågan om någon ersättningsskyldighet skall åläggas eller icke, men den lydelse, denna § enligt förslaget erhållit, icke tydligt utmärker, att skiljemännen ega befogenhet i sistnämnda hänseende, hemställes, att första punkten måtte erhålla följande lydelse: Fordrar någon i fall, hvarom i § 3, 4 eller 9 sägs, ersättning för skada eller kostnad; varde, der han det äskar, frågan efter syn och uppskattning pröfvad af tre ojäfvige skiljemän — — tredje.

Vidare ansågo justitieråden att, i likhet med hvad i förordningen om allmän flottled den 30 december 1880 vore stadgadt, dels tiden, inom hvilken talan mot skiljemännens beslut finge iustämmas, borde räknas från det samma beslut blifvit parten *tillställt*, dels ock bestämelse borde intagas om befogenhet för domaren eller öfverexekutor att meddela inhibition af verkställighet å skiljemännens dom, hvarföre

vid slutet af 3 mom. borde tilläggas orden: »der ej vederbörande domare eller öfverexekutor annorlunda förordnar».

Justitieråden *Herslow*, *Norberg* och *Carlson* instämde uti detta yttrande, så vidt dermed afsåges, *dels* att ifrågavarande § borde omredigeras till tydligare utmärkande, att skiljemännens kompetens äfven omfattade frågan, huruvida ersättningsskyldighet skulle åläggas eller icke, *dels ock* att tiden för instämmande af klander mot skiljemännens beslut borde räknas från det beslutet blifvit parten *tillstådt*.

§ 11.

Enligt 154 § utsökningslagen åligger det den, som vunnit qvarstad, att inom trettio dagar efter det öfverexekutors förordnande derom gafs, hos gäldenären sin fordran genom lagsökning kräfva eller sin talan till domstol instämma och att genast eller å föreskrifven tid fullfölja sin talan, om den hos öfverexekutor eller domstol anhängig är. I annat fall går qvarstaden åter. Då tvekan kunde uppstå derom, huruvida utsökningslagens omförmälda allmänna stadgande vore tillämpligt i fråga om den i 11 § af förslaget påbudna qvarstad, hvarom beslut meddelas af *länsman*, men enahanda vilkor för qvarstadens bestånd borde stadgas i detta fall som beträffande qvarstad enligt utsökningslagen, hemställde justitieråden *Hernmarck*, *Wedberg*, *Norberg* och *Lilienberg*, att förslaget måtte i sådant syfte ändras; dervid påkallandet i behörig ordning af skiljedom torde böra gifvas enahanda verkan i afsende å qvarstadens bibehållande vid kraft som målets instämning till domstol.

Justitierådet *Carlson*, med hvilken justitieråden *Ahlgren* och *Herslow* förenade sig, anförde: Då det bör åligga den, hvilken vunnit qvarstad å flottgods, att så snart ske kan fullfölja sin talan genom påkallande af skiljedom eller stämning till rätten, hemställer jag, att i denna paragraf intages ett stadgande, att qvarstad skall gå åter, om icke skiljedom meddelas eller talan instämmes till rätten inom viss tid, t. ex. nittio dagar, efter det qvarstaden meddelats. Dessutom torde böra föreskrifvas, att derest ersättningsanspråk, som föranledt qvarstad, varder af skiljemän eller domstol ogilladt, qvarstaden skall gå åter utan hinder deraf, att skiljemännens eller domstolens beslut icke vunnit laga kraft.

§ 13.

1:a och 2:a styckena.

Justitierådet *Herslow* anförde: Med den affattning, 2:dra stycket af denna § erhållit, skulle underlåtenhet att iakttaga de i föreslagna stadgan meddelade föreskrifter, utan undantag, medföra kriminelt ansvar. Detta torde dock uppenbarligen icke vara förslaget mening. Så t. ex., då det i 9 § föreskrifves, att en virkessegare i vissa fall skall ersätta genom flottningen orsakad skada, kan väl hans underlåtenhet att ställa sig denna föreskrift till efterrättelse icke vara underkastad annan påföljd, än att ersättningen i laglig ordning uttages. Vägran att utse skiljeman i fall, hvarom 10 § handlar, bör väl icke heller medföra annat äfventyr, än i samma § finnes utsatt. Vidare förefaller det mig högligen osannolikt, att det kan vara förslaget mening, att, såsom dock med nuvarande ordalydelsen af sagda stycke blefve förhållandet, ansvarsbestämmelserna i förevarande 13 § skulle ega tillämplighet äfven i afseende på åsidosättande af föreskrifterna i de efterföljande 14 och 15 §§. Med anledning häraf och för att jemväl i öfrigt bereda erforderlig tydlighet och bestämdhet åt ansvarsbestämmelserna i förslaget samt med hänvisning till hvad af mig redan blifvit anmärkt vid 1 §, anser jag 1:sta och 2:dra styckena af 13 § böra omredigeras till ungefär följande lydelse:

»Fortskaffas flottgods löst, der sådan flottning enligt denna stadga icke är tillåten, eller har icke virke, som i gränsslod framflottas, före utläggandet i vattendraget undergått afbarkning i de fall, då sådan bort ega rum, böte egaren af flottgodset 50 öre för hvarje stycke.

Verkställer någon afbarkning å isen eller stranden så nära vattnet, att barken kan dit nedsköljas, eller öfverstänges gränsslod, eller är någon eljest vid flottning genom uppenbar vårdslöshet vållande till skada, hinder eller uppehåll för annan, straffes den felande, der ej ansvar efter allmän lag bör följa, med böter från och med 20 till och 500 kronor. Lag samma vare, om egare af flottgods underlåter att ställa sig till efterrättelse föreskrifterna i 4, 5 eller 6 § eller förman eller någon af flottmanskapet icke iakttagit hvad honom enligt 4 § åligger.»

Högsta domstolens öfriga ledamöter ansågo, i likhet med justitierådet *Herslow*, att särskild hänvisning borde lemnas till de i stadgan meddelade föreskrifter, hvilkas åsidosättande skulle medföra ansvar.

Justitierådet *Carlson* yttrade vidare: Bestämmelsen om ansvar för den, hvilken vid flottning är vållande till skada, afser naturligtvis såväl virkessegare som annan, hvilken har befattning med flottningen. Vare sig skadan vållas af virkessegaren eller af annan, skulle den förstnämnde vara skyldig att ersätta skadan. Att i senare fallet en sådan skyldighet äfven bör åligga den, hvilken vållat skadan, synes ligga i sakens natur. Till förekommande af all tvekan i detta afseende, torde emellertid, efter finska flottningsförordningens föredöme, ett uttryckligt stadgande härom böra i stadgan upptagas.

3:e och 4:e styckena.

Justitierådet *Carlson* anförde: Enär omfattningen af skada, som vållats genom flottning, i allmänhet icke kan utan oskälig kostnad utredas vid domstol i ort, aflägsen från det ställe, der skadan timat, torde stadgandet, att tvistemål rörande ersättning för sådan skada må upptagas vid domstolen i den ort, der svaranden bor, vara mindre lämpligt.

Äfven i ett annat afseende gifva bestämmelserna i mom. 4 anledning till anmärkning. Om skiljedom meddelats angående skyldighet för undersåte i ettdera landet att ersätta skada, som tillskyndats undersåte i andra landet, skulle den af parterne, som ville klandra skiljedomen för att antingen vinna åter hvad han på grund af skiljedom nödgades utgifva eller fullfölja ett af skiljemännen ogilladt ersättningsanspråk, i regeln hafva att instämma sin talan till domstol i det främmande landet, emedan beslut i sådan fråga af domstol i hans eget land icke kunde bringas till verkställighet. Om båda parterne ville klandra skiljedomen, skulle sålunda tvist om skiljedomen samtidigt komma att utföras vid två domstolar, en i hvardera landet. Olägenheten af en sådan anordning torde ligga i öppen dag.

Slutligen kan erinras, att det skulle vara önskligt, att forum för mål angående ersättning, hvarom i stadgan är fråga, vore detsamma, vare sig målet hade tvistemåls eller brottmåls egenskap.

Enligt min uppfattning kan frågan om forum i dessa fall icke på ett tillfredsställande sätt lösas med mindre beslut af domstol i ena landet tillägges exekutiv kraft i andra landet. Om en öfverenskommelse i detta syfte kan träffas, torde den böra omfatta alla beslut i mål, hvarom stadgan handlar, utom hvad angår ådömdt ansvar. På detta sätt skulle äfven beredas möjlighet för ena landets undersåte, som obehörigen besvärats med rättegång om ansvar eller ersättning af undersåte i andra landet, att erhålla godtgörelse för sina rättegångskostnader. Forum för

upptagande af ersättningstalan, vare sig af tvistemåls eller brottmåls natur, torde under nyss angifna förutsättning böra blifva domstolen i den ort, der skadan timat, eller, der fråga är om ersättning af ena landets undersåte för skada, som skett i andra landet, och den, mot hvilket anspråket väckes, icke finnes i detta land, domstolen i den ort i förstnämnda land, som är närmast den, der skadan skett.

I sammanhang härmed vill jag påpeka, att stämningstiden i tvistemål, som i ena landet upptagas mot undersåte i andra landet rörande flottning i gränselfvarne, torde böra väsentligen förkortas. Det kan enligt min uppfattning ifrågasättas, huruvida det icke såväl för vinnande af detta mål som i andra afseenden vore lämpligt bestämma, att mål angående ersättning på grund af stadgan skola behandlas såsom brottmål, äfven om ersättningsanspråket icke grundar sig på en åtgärd eller underlåtenhet, som för den, mot hvilken anspråket väckts, kan medföra ansvar.

Justitierådet *Lilienberg* ansåg, att tredje stycket, som helt och hållet öfverensstämmer med hvad som redan finnes stadgadt genom konventionen den 17 januari 1821, därför torde kunna utgå; och att i 4:de stycket derefter uttryckligen bör stadgas, att tvistemål rörande skadeersättning må instämmas till domstol antingen i den ort, der svaranden bor, eller der skadan timat, eller, om detta ej är i hans hemland, i den ort derstädes, som är närmast den, der skadan timat.

Justitierådet *Hernmarck* förklarade sig dela den af justitierådet *Carlson* uttalade åsigt om önskvärdheten deraf, att forum för mål angående ersättning, hvarom i stadgan är fråga, vore detsamma ehvad målet hade tvistemåls eller brottmåls egenskap.

6:te stycket.

Justitieråden *Hernmarck*, *Wedberg*, *Lilienberg* och *Carlson* ansågo slutet af detta stycke böra ändras så, att böterna skola förvandlas enligt allmän strafflag.

§ 14.

Justitierådet *Carlson* anförde: Ombudsmannens behörighet att svara i mål rörande flottningen torde böra inskränkas på sätt jag vid § 5 alternativt föreslagit i fråga om förmans behörighet i nämnda häuseende.

Häri instämde Justitieråden *Hernmarck* och *Ahlgren*.

Justitierådet *Lilienberg* yttrade: Då enligt 5 § den deri omnämnda förman skulle vara ombud för virkesegaren i mål om skadestånd, synes den ombudsman, hvarom i denna § förmäles, kunna undvaras, på sätt äfven kammarkollegium anmärkt, och jag hemställer därför, att denna § måtte utgå.

§ 15.

Justitierådet *Herslow*, med hvilken justitieråden *Hernmarck*, *Wedberg* och *Ahlgren* förenade sig, anförde: För underlåtenhet att iakttaga föreskriften om ställande af borgen synes mig böra stadgas den påföljd, att flottgodset må af vederbörande tjänsteman beläggas med qvarstad samt, så framt ej inom viss tid derefter föreskriften fullgöres och kostnaden för qvarstaden ersättes, dömas förbrutet.

Justitierådet *Carlson* yttrade: Någon påföljd för underlåtande af hvad i denna paragraf föreskrifves finnes icke stadgad. Denna oegentlighet synes kunna undanrödjas på det sätt, att paragrafen flyttas framför § 13 och i mom. 2 af sistnämnda paragraf ordet »förut» inskjutes näst framför ordet »meddelade».

Slutligen anmärkte justitieråden *Herslow*, *Norberg*, *Lilienberg* och *Carlson*, att, då flottgodset kunde bestå af annat än virke, det torde vara nödigt att på några ställen, såsom i 9 §, utbyta ordet »virkesegaren», emot »flottgodsets egare».

Ex protocollo
C. P. Hagbergh.

*Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
fredagen den 17 mars 1893,*

i närvaro af:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve LEWENHAUPT,
Statsråden: friherre VON ESSEN,
friherre ÅKERHJELM,
ÖSTERGREN,
GROLL,
WIKBLAD,
GILLJAM,
friherre RAPPE,
CHRISTERSON,
Justitieråden: SKARIN,
CARLSON.

Med erinran att, sedan de för utarbetande af förslag, bland annat, till nya för Sverige och Finland gällande bestämmelser rörande flottningen af skogsalster i Torneå elf och den del af Muonio elf, som utgör gräns emellan Sverige och Finland, utsedde svenske och finske komiterade afgifvit förslag till stadga angående flottning af skogsalster i omförmälda gränsfloder, finska senaten, som vid granskning af förslaget ansett åtskilliga ändringar i och tillägg till detsamma erforderliga, med iakttagande deraf upprättat ett särskildt förslag till stadga angående flottning af skogsalster i gränsfloderna mellan konungariket Sverige och storfurstendömet Finland; att öfver såväl komiterades som senatens förslag, i hvilket senare de i finskt mynt angifna bötesbelopp blifvit öfverförda i svenskt mynt, kammarkollegium jemte öfriga svenska myn-

digheter blifvit hörda, samt att högsta domstolens yttrande öfver senatens förslag blifvit för det ändamål, 87 § regeringsformen omförmåler, infördradt, anmälde departementschefen, statsrådet Östergren, i underdånighet finska senatens omförmälda förslag jemte högsta domstolens deröfver afgifna utlåtande; och tillkännagaf departementschefen, att han, som funnit förslaget böra erhålla en i vissa delar ändrad lydelse, låtit inom justitiedepartementet utarbета förslag till lag angående flottning af skogsalster i gränsfloderna mellan konungariket Sverige och storfurstendömet Finland, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med finska senatens förslag men med de smärre afvikelser som synts erforderliga.

Efter att hafva redogjort för innehållet af såväl komiterades förslag och finska senatens förslag jemte högsta domstolens öfver sistnämnda förslag afgifna yttrande som det inom justitiedepartementet uppgjorda förslaget, anförde departementschefen vidare:

Med anledning af hvad inom högsta domstolen blifvit beträffande § 1 anmärkt, har det i samma § intagna stadgande om vitespåföljd för flottning af obarkadt virke, hvilket stadgande rätteligen bör hafva sin plats i sammanhang med de i 13 § intagna ansvarsbestämmelser, blifvit ur § 1 uteslutet.

I § 5 af komiténs förslag stadgas skyldighet för virkesegare att, då flottgods löst fortskaffas, utse förman för flottningsmanskapet, hvilken förman skulle hafva till uppgift dels att förestå flottningen och dels att svara i mål som densamma röra. Enligt senatens förslag skulle skyldigheten att utse förman för flottningsmanskapet ega rum jemväl då virke framföres i fasta flottar. Med denna bestämmelse har senaten åsyftat att åt den, som ville mot en aflägsset boende virkesegare föra talan rörande flottningen, bereda enahanda lättnad, då virket framfördes i fasta flottar, som vid lös flottning. Då emellertid förmannens hufvudsakliga uppgift lär vara att förestå flottningen, samt det skulle vara för en person omöjligt att utöfva tillsyn å det manskap, som samtidigt verkställer fast flottning i olika delar af gränselfven, har det synts mig lämpligare att inskränka ifrågavarande skyldighet till det i komiténs förslag angifna fall, desto hellre som det i 14 § intagna stadgande torde vara egnadt att bereda den af senaten åsyftade lättnad i fråga om utförande af talan mot en aflägsset boende virkesegare. Inom högsta domstolen hafva två ledamöter, med framhållande af en del svårigheter och olägenheter som skulle uppstå genom tillämpning af § 5, såsom den lyder enligt senatens förslag, hemställt, att ifrågavarande § måtte ur förslaget utgå. Dessa anmärkningar torde emellertid ega giltighet endast för det i senatens förslag förutsatta fall, att förman skall utses äfven

då fasta flottar framföras. På grund af hvad jag sålunda anfört, har jag ansett § 5 böra erhålla en lydelse i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den af komitén föreslagna, dock med ett par smärre redaktionsjemkningar, föranledda af hvad inom högsta domstolen blifvit hemställt för den händelse § 5 komme att bibehållas.

I §§ 10, 11, 13 och 15 och på några andra ställen äro dels ändringar och tillägg gjorda och dels redaktionsjemkningar vidtagna i anledning af hvad inom högsta domstolen blifvit anmärkt; hvaremot jag ansett hvad i afseende å 6 § blifvit af två ledamöter erinradt icke vara af den vigt, att någon ändring deraf bör föranledas; likasom jag anser frågan om åvägabringande af en öfverenskommelse om ömsesidig verkställighet af domar och utslag, meddelade på grund af lagen, icke böra nu blifva föremål för pröfning.

Det sålunda inom justitiedepartementet omarbetade förslaget har delgifvits kejsrerliga ryska regeringen, som, enligt mig genom utrikesdepartementet tillhandakommet meddelande, förklarar sig å sin sida antaga nämnda förslag i dess helhet.

Jag får alltså i underdånighet hemställa, att Eders Kongl. Maj:t täcktes godkänna det inom justitiedepartementet utarbetade förslag till lag angående flottning af skogsalster i gränsfloderna mellan konungariket Sverige och storfurstendömet Finland och i öfverensstämmelse dermed till Riksdagen aflåta nådig proposition i ämnet.

På tillstyrkan af statsrådets öfrige ledamöter täcktes Hans Maj:t Konungen bifalla hvad föredragande departementschefen sålunda hemställt; och skulle till följd häraf till Riksdagen aflåtas nådig proposition af innehåll bil. B vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo
Carl Boheman.

»Sedan storfurstendömet Finlands och konungariket Sveriges regeringar beslutat att tillsätta en komité, som, bestående af finske och svenske män, hade att efter anställande undersökningar utarbета förslag ej mindre till nya för Finland och Sverige gällande bestämmelser rörande flottning af skogsalster i Torneå elf och den del af Muonio elf, som utgör gräns mellan Finland och Sverige, än äfven till öfverenskommelse angående verkställande i berörda vattendrag af rensningar och byggnader till flottningars underlättande, samt undertecknade blifvit till ledamöter i komitén utsedda, så hafva vi till fullgörande af berörda uppdrag i afseende å flottningens ordnande utarbetat följande

Förslag

till stadga angående flottning af skogsalster i gränsfloderna
mellan storfurstendömet Finland och konungariket
Sverige.

§ 1.

Hvarje finsk och svensk undersäte stände öppet att i gränsfloderna mellan storfurstendömet Finland och konungariket Sverige framföra flottgods i sammanbundna flottar. Deremot vare förbjudet med det i §§ 2 och 4 nämnda undantag att i sagde floder låta flottgods löst framflyta.

§ 2.

Utanför mynningen af hvarje sådan i dessa floder utfallande bielf, uti hvars nedersta lopp efter vattendraget löst flytande flottgods icke kan flottläggas, vare tillåtet att anbringa tillfälliga bommar för flottgodsets uppsamling, åtskiljande och flottläggning, dock sålunda att gränssfloden icke blifver öfverstångd och att färder längs efter densamma vare sig med flottar eller båtar icke hindras.

§ 3.

Uppsamling, åtskiljande och flottläggning af flottgods, hvarom i § 2 sagdt är, skall, då flottgodset tillhör två eller flere, af en hvar virkesegare på sådant sätt verkställas, att hinder eller uppehåll, som skäligen undvikas kan, derigenom icke för annan uppkommer. Uraktlåtes detta, gälde den virkesegare, som till hindret eller uppehållet vållande varit, ersättning för deraf uppkommande skada; och ege jemväl vederbörande kronolänsman på anmälan och efter skedd undersökning om förhållandet nödig handräckning på den felandes bekostnad meddela.

§ 4.

Flottgods må i lugnvattnet mellan Ylimuonio by och Muonio fors i ringbommar och utför samma fors styckevis framföras, dock endast tills vidare och intill dess forsen blifvit genom upprensning tjenlig gjord för sammanbundna flottars fortskaffning.

Denna flottning skall bedrifvas med skyndsamhet och användning af tillräckligt manskap samt, då två eller flere tillhörigt virke samtidigt flottas, af dem gemensamt verkställas; och bör dervid noggrant iakttagas, att virke icke lemnas qvarliggande uti forsen eller på stränderna deraf; att under den tid forsen är farbar farleden, så vidt görligt är, öppenhålles; samt att de, som färdas uti forsen, genom virkesegarens eller förmannens för flottningen försorg varskos för möjlig fara, till afvärjande hvaraf flottningsmanskapet vare pliktigt biträda.

För flottgodsets uppsamling, åtskiljande och flottläggning må i lugnvattnet närmast nedanför forsen erforderliga bommar anbringas, dock så att tillträde till den förbi forsen ledande väg icke hindras.

Dessa bommar må icke bibehållas längre än nödigt är för flottgodsets åtskiljande och flottläggning; och skall dervid, då flottgodset tillhör skilde egare, gälla hvad i § 3 stadgadt är.

§ 5.

Innan flottgods, på sätt i § 4 nämndt är, löst fortskaffas, åligger det virkesegaren eller, der de äro flere, desse gemensamt att för flottningssmanskabet utse en förman, som förestår flottningen och svarar i mål, som densamma röra, samt derom i god tid, innan flottningen vidtager, underrätta kronolänsmännen i orten, hvilka hafva att hvar inom sitt distrikt i de Muonio fors närmast belägna kyrkor ofördröjligen låta kungöra förmannens namn och boningsort.

§ 6.

Egare af virke, som i Muonio fors flottas eller från bielf löst framföres och i gränselfven flottlägges, vare pligtig att låta förse virket med tydligt märke, som kan urskiljas från enahanda märken, hvilka andra begagna, äfvensom att hvarje år före mars månads utgång aflemna en teckning af sagda märke i minst 20 exemplar till kronolänsmannen i orten, hvarest flottningen verkställes; och åligger det kronolänsmannen att uti närmaste kyrkor ofördröjligen låta kungöra sagda märke, att hålla teckningen af märket till påseende för dem, som önska deraf taga kännedom, samt att gifva samtliga kronolänsmän uti de invid gränsfloderna belägna distrikt del af nämnda märke.

§ 7.

Utan särskildt lof må de, som ombesörja flottningsarbete, ega tillträde till stränderna, der sådant för skadas afvärjande eller flottgodsets framförande är af nöden.

Väg eller stig öfver annans tomt, åker, äng, plantering eller andra egor, hvilka kunna deraf skadas, må dock ej tagas, om tillträde till stranden annorledes kan utan väsentligt hinder eller uppehåll beredas.

§ 8.

Flotte må ej framföras utan att vara åtföljd af manskap till så stort antal, som under för handen varande förhållanden vanligen är erforderligt för att skadegörelse å fiskeverk eller annan inrättning eller hinder för fortskaffning af annans flottgods ej må uppstå.

§ 9.

Drifver flotte eller styckevis flytande flottgods, som från insamlingsbom eller flotte tillfälligtvis kommit lös, ned på åker, äng, fiskeverk eller annan inrättning och anställer skada, eller uppstår sådan genom åtgärd för uppsamling eller flottläggning af flottgods, genom strändernas beträdande eller eljest i följd af flottningen, skall af virkesegaren gäldas ersättning för skada med högsta belopp, hvartill den skäligen skattas må, samt för kostnad med det belopp, hvartill den uppgår.

Timar skada vid gemensam flottning i Muonio fors eller vid uppsamling, åtskiljande och flottläggning i gränselfven af två eller flere tillhörigt flottgods, som från bielf löst framflutit, skola virkesegarne en för alla och alla för en ansvara för ersättningens gäldande till den, som skadan lidit.

Har någon på grund af ansvarighet, hvarom nu är sagdt, guldit mer, än hvad på honom efter hans andel i flottgodset belöper, och är han icke till skadan särskildt vållande, söke hos de andra flottande sitt åter efter befogethet.

§ 10.

Den ersättning, hvarom i §§ 3, 4 och 9 sägs, skall, der godvillig öfverenskommelse ej kan träffas, bestämmas efter syn och uppskattning af tre ojäfvige skiljemän, bland hvilka en utses af hvardera parten och de sålunda utsedde tillkalla den tredje. Tredskas den, emot hvilken anspråket väckes, att utse skiljeman, eller kunna de utsedde ej om valet af den tredje sig förena, ege i stad rätten och å landet domaren eller kronolänsmannen i den ort, der skadan timat, att på ansökan af den, som anspråket väckt, valet verkställa. Varder till ersättning dömdt,

skall den ersättningsskyldige ock förpligtas att gälda kostnaden för syneförrättningen samt motpartens utgifter å saken. Sättes ersättningen ej högre, än den ersättningsskyldige före synen bjudit, stånde hvar sina kostnader och gälde hvardera halfva synekostnaden, der ej med afseende å för handen varande förhållanden skiljemännen finna skäligt, att den ersättningstagande bör nämnda kostnader ensam vidkännas.

Hvad de flesta skiljemännen säga skall, änskönt någondera parten vill söka domaren, gå i verkställighet, der ej domaren annorlunda förordnar; den af parterna, som med beslutet ej nöjes, dock ej förment att tvisten under rättens pröfning draga, så framt han sin talan instämmer inom nittio dagar från det skiljemännens beslut honom tillställes.

I skiljemännens beslut skall tydlig hänvisning lemnas om hvad den missnöjde har att iakttaga för tvistens dragande under rättens pröfning.

Vill den, som ersättning fordrar, hellre genast lita domstol än skiljemän till, stående det honom öppet.

I mål, hvarom nu är sagdt, svare den, emot hvilken talan föres, vid rätten i den ort, der skadan skett.

Beslut och utslag, som i dessa mål meddelas af domstol i storfurstendömet Finland mot svensk man och af domstol i konungariket Sverige mot finsk man, skola ömsesidigt bringas till verkställighet på sätt och i den ordning, som med hvarterda landets lagar öfverensstämmer.

§ 11.

Förorsakas skada af flottgods, vare sig flottlagdt eller löst flytande, åligge kronolänsmannen i den ort, der skadan timat, på ansökan af den, som skadan lidit, att ej mindre med qvarstad belägga så stor del af flottgodset, som motsvarar skadan, der ej vederhäftig borgen för skadeersättningens gäldande ställes, än ock att, der ersättningen blifvit af skiljemän bestämd, i laga ordning utmäta och försälja det med qvarstad belagda flottgodset. Räcker detta ej till ersättningens gäldande, eller har qvarstad ej skett, ege den ersättningstagande att påkalla verkställighet af skiljemännens beslut hos kronolänsmannen i den ort, der den ersättningsskyldige bor.

§ 12.

Befinnes fiskeverk vara så utslaget, att flotte af vanlig storlek icke kan med den besättning som för densammas fortskaffande eljest tillräcklig är, uti hittills begagnad farled förbi fiskeverket föras utan fara för skada eller uppehåll; och vägra de, som fisket nyttja, att på skedd tillsägelse öppna farleden till den bredd, som för flottens obehindrade fortkomst nödig är, då ege vederbörande kronolänsman efter förutgången anmälan med ojäfvigt vittne utan tidsutdrägt syn på stället hålla och erforderlig handräckning meddela på bekostnad af den eller dem, som fisket nyttja.

Öfver förrättningen bör uppsättas protokoll, som ofördröjligen skall till vederbörande länsstyrelse insändas.

Öfverstänger någon gränsfloden, åligge kronolänsmannen att till borttagande af sådan stängsel handräckning genast gifva på dens bekostnad, som stängseln anbragt.

§ 13.

Fortscaffas flottgods löst å andra delar af gränsfloderna än i denna stadga medgifvet är, böte egaren af virket sjuttio penni eller femtio öre för hvarje stycke.

Är någon vid flottning genom uppenbar vårdslöshet vållande till skada eller underlåter någon att ställa sig till efterrättelse de i denna stadga meddelade föreskrifter, straffes, der ej ansvar efter allmän lag följa bör, med böter från och med 28 till och med 700 mark eller 20 till 500 kronor.

Förseelse, hvarom nu är sagdt, skall af allmän åklagare åtalas. Är förseelsen begången af finsk man inom svenskt område eller af svensk man inom finskt område, skall åtalet anhängiggöras i det land, hvars undersåte den skyldige är, samt vid den domstol, som är närmast den ort, der förseelsen skett.

Böter, som enligt denna stadga ådömas, skola tillfalla till hälften kronan och till hälften den, som åtalet anställt, samt i händelse af bristande tillgång förvandlas, i storfurstendömet Finland enligt der gällande förordning angående flottning af skogsalster, och i konungariket Sverige enligt allmänna strafflagen.

§ 14.

Virkesegare, som icke är bosatt inom Muonio eller Torneå elfvars flodområde och vill i de delar af dessa elfvar, som utgöra gräns mellan storfurstendömet Finland och konungariket Sverige framföra flottgods, åligger att utse en i orten boende ombudsman, som å egarens vägnar utan särskildt uppdrag svarar i alla mål, som röra flottgodsets fortskaffande.

Valet af sådan ombudsman tillika med uppgift om hans boningsort bör virkesegaren före mars månads utgång hvarje år anmäla, om han är finsk, hos länsstyrelsen i Uleåborgs län och, om han är svensk undersåte, hos länsstyrelsen i Norrbottens län; och åligger det den länsstyrelse, hos hvilken sagda anmälan gjord är, att derom underrätta länsstyrelsen i det andra landet, hvarefter länsstyrelserna hafva att, hvar inom sitt område, skyndsamt låta kungöra ombudsmannens namn och boningsort i samtliga invid gränsfloderna belägna församlingars kyrkor.

Är ej anmälan gjord, ege påyrkande af en hvar, hvars rätt är i fråga, vederbörande länsstyrelse förordna ombudsman att i målet svära.

§ 15.

Vill någon, som icke är finsk eller svensk undersåte, framföra flottgods, skall han, jemte iakttagande af hvad här ofvan föreskrifvet är, hos länsstyrelserna i Uleåborgs och Norrbottens län nedsätta en af två vederhäftige finske eller svenske män utfärdad löftesskrift, deri de en för begge och begge för en borga som för egen skuld för fullgörande af hvad honom såsom flottande enligt denna stadga åligger.

Innan komitén anför de skäl, som föranledt de särskilda bestämmelserna i denna stadga, anser sig komitén böra i korthet redogöra för beskaffenheten af ifrågavarande vattendrag, det sätt, hvarpå flottning der för närvarande bedrifves, samt dermed förenade kostnader.

Gränsfloden benämnes i början af sitt lopp Köngämä elf och, sedan den i närheten af Karesuando upptagit bifloden Letaseno, Muonio elf

samt slutligen Torneå elf efter sitt sammanflöde i Lappeafors, ej långt från Pajala kyrka, med sistnämnda vattendrag. Längs hela sitt lopp bildar gränsfloden en mängd forsar, hvilka i sitt nuvarande orensade tillstånd i hög grad försvåra kommunikationen. Bland dessa forsar må såsom de viktigaste nämnas, på sträckningen mellan Torneå stad och Öfver-Torneå kyrka: Isonärä, Jylhä eller Kukkola, Matkakoski och Wuonto;

emellan sistnämnda kyrka samt Torneå och Muonio elfvars sammanflöde: Kattilakoski, Korpikoski, Purunkoski, Hietanen, Jarhois och Lappea, samt

i Muonio elf: Ääverkoski, Aareakoski, Alamuonio, Ylimuonio, Kelo-kurkio, Noijanpola, Alatapokoski, Ylitapokoski och Kuttasenkurkio.

Flodens vanliga bredd är 1,800 till 4,800 fot, men uppnår under högsta vårfloden här och der, särdeles mellan Turtola och hafvet, en bredd af ända till en fjerdedels mil och derutöfver.

Stränderna äro invid forsarna vanligen höga, delvis omslutna af berg och klippor, men i öfrigt hufvudsakligen lågländta och till betydande vidder gräsbärande; och omsluter floden på en mängd ställen synnerligen i dess nedre lopp ett stort antal större och mindre ymnigt gräsbärande holmar af synnerligen högt värde. I flodens öfre lopp sträcker sig skogen, der ängsmarker ej förekomma, ända fram till stranden.

Ofvanom Turtola kyrka är gränsfloden sommartiden den till många tusental uppgående befolkningens enda kommunikationsled. De lifsförnödenheter m. m., som befolkningen för sitt uppehälle behöfver, måste föras i båtar uppför strömmen och de strida forsarna invid stränderna och medelst stakning af båten.

Vattenståndet är såsom beroende på nederbördens mängd inom flodområdet i hög grad underkastadt växlingar. Efter snösmältningen sväller floden vida öfver sina bräddar i synnerhet i flodens nedre lopp, hvarefter vattentillgången aftager, så att i slutet af juli och under augusti månad vattenståndet ej sällan är så lågt, att färder äro med flottar omöjliga och med båtar mycket besvärliga. Under regntiden på hösten stiger vattnet, så att flottning då åter kan försiggå.

Lax och öring gå i gränselfven ända upp till Karesuando och Enontekis, men fångas företrädesvis nedanför Turtola uti stora fiskebyggnader eller s. k. pator, hvilka understundom upptaga elfvens hela bredd, med undantag af en mindre till farled afsedd öppning, som lemnas vid endera stranden. Eganderätten till dessa högst indräktiga fisken tillhör finska och svenska kronorna gemensamt, och nyttjanderätten är till

utgången af år 1891 upplåten mot viss afgift åt en mängd hemmansinnehafvare på båda sidor om riksgränsen. I flodens mellersta och öfre delar finnes här och der ända upp till Muonionalusta, beläget omkring 30 mil från elfvens mynning, laxpator af mindre omfång. Af öfriga i gränsfloden förekommande fiskslag äro isynnerhet sik och lake af stor betydelse för strandbefolkningens ekonomi.

På en sträcka af omkring 43 mil från Maunu by i Karesuando socken till utloppet begagnas gränsfloden till framforsling af skogsalster, bestående hufvudsakligast af sågtimmer, försågade trävaror och tjära samt till mindre del af byggnadsvirke och bränsle för befolkningens eget behof. Det mesta af dessa skogsalster tillföres gränsfloden efter större eller mindre bivattendrag, bland hvilka de väsentligaste äro på finska sidan: Palajoki, Jerisjoki, Kangasjoki, Pakajoki, Åkäsjoki, Yllisjoki, Naamijoki och Tengeliö elf samt på svenska sidan: Parkajoki, Ylikihlanginjoki, Alakihlanginjoki, Kannisjoki, Torneå elf, Tupajoki, Pentasjoki, Ylinenjoki och Pnastijoki. Flottgodset framföres i sammanbundna flottar, hvilket flottningssätt kan utefter hela vattendraget användas utom i Muonio fors, som i sitt nuvarande orensade skick icke medger dylik flottning, utan måste der timmer släppas löst och tjärtunnor styckevis eller i mindre knippen. Lös flottning är genom af guvernören i Uleåborg den 22 och af Konungens befallningshafvande i Norrbottens län den 12 april 1864 utfärdad kungörelse vid vite förbjuden.

Det timmer, som från bivattendragen tillföres gränselfven, uppsamlas vanligen framför bivattnens mynningar i bommar. Flottläggningen, som i regeln sker i gränselfven, verkställes på det sätt, att 100—125 timmer sammanbindas med vidjor till en flotte kallad »lasku», hvarefter fyra sådana hopfogas, så att de med lätthet kunna särskiljas. Hvarje sådan af fyra lasku bestående flotte kallas »teli» och framföres i lugnvatten och i forsar af mindre betydelse af fyra, undantagsvis två man, samt styres medelst på stubbar anbragta åror. I de större forsarne nedföres hvarje lasku för sig, och i de största måste hjälpmanskap anlitas och en särskild med forsens egenheter förtrogen styrman. Sålunda erfordras i Wuonto fors, 8 till 9 man och i Jylhä eller Kukkola fors 5 till 9 man på hvarje lasku. För att ofvanför forsarna särskilja och nedanför dem åter hopfoga flottens särskilda delar måste flottningmanskabet beträda stränderna och, sedan en lasku nedförts, återvänder manskapet gående efter forsstranden till baka till forsens öfre ända för att nedföra nästa lasku o. s. v.

Sågade trävaror, deraf flottning förekommer endast från Kristine-

ströms såg vid Tengeliö elf på finska sidan och från Svanstens såg i Turtola och från Ekfors såg i Öfver-Torneå på svenska sidan, samt tjära, som tillverkas på många ställen utefter gränselfen och till ej ringa del i Karesuando och Enontekis socknar, der denna tillverkning är ortens enda afsevärda binäring, framföras i gränselfven på hufvudsakligen enahanda sätt som sågtimret. Tjärflottarne, af hvilka de största innehålla ända till 600 tunnor och afdelas endast i två lasku, erfordra i följd deraf vid deras fortskaffande utför de största forsarne mera manskap än timmerflottarne, i Wuonto fors ända till 16 man på hvarje lasku.

Under vårfloden och omedelbart derefter är tiden för flottning lämpligast. Flotten framföres då hastigare, och många hinder och svårigheter, som forsarne i allmänhet vid lägre vattenstånd erbjuda, förekomma ej; men äfven, då flottning vid denna tid sker, är densamma förenad med den synnerliga olägenhet, att några forsar, förnämligast Wuonto, då äro ofarbara, hvilket har till följd, att de flottande måste, sedan de uppnått dessa forsar, under längre eller kortare tid, understundom ända till fyra veckor, afbryta flottningen. Ett annat ej oväsentligt hinder för flottningen vållas deraf, att, sedan flottar i större mängd samlat sig ofvanför nyssnämnda forsar, tillräckligt hjälpmanskap för flottarnes fortskaffning utför forsarna saknas, af hvilken orsak de flottande ofta i flere dygn uppehållas.

Under lämpligt vattenstånd och i lugnt väder kan en »teli» framföras från Muonio fors till Wuonto fors på tre dygn och derifrån till flodens utlopp på två dygn, förutsatt att hjälpmanskap, der sådant behöfves, kan utan tidsutdrägt erhållas.

Beträffande flottningskostnaden har komitén inhemtat, att densamma i medeltal kan anses utgöra för timmer:

från Muonio fors till elfvens utlopp 80 penni—1 mark (56 till 70 öre) stycket och från Muonio fors till Svanstens såg 40 penni (28 öre) stycket, uti hvilka kostnader, som naturligtvis minskas i den mån flottningen vidtager närmare den ort, dit timret skall föras, inberäknats såväl flottläggningskostnaden, hvilken uppgår till 14—15 penni (10 à 11 öre) stocken, då timret stannar vid Svansten, och 19—20 penni (14—15 öre) stocken, då timret flottas till elfvens utlopp, i hvilket senare fall stockarnes hopbindning måste mera omsorgsfullt verkställas, som ock de utgifter, hvilka de flottande få vidkännas för lega af styrmän och hjälpmanskap i de svårare forsarna, i hvilket afseende de flottande vid flottars fortskaffning utför Wuonto och Jylhä vanligen få utbetala för hvarje lasku i förra fallet 4 mark (2 kr. 80 öre) till

styrmannen och 3 mark (2 kr. 10 öre) till en hvar af de biträdande flottningsskylarne och i senare fallet 2 mark (1 kr. 40 öre) till styrmannen samt 1 mark 25 penni—1 mark 50 penni (88 öre—1 kr. 5 öre) till en hvar af öfriga biträden.

Kostnaden för flottning af tjära från Muonio fors till elfvens utlopp kan i medeltal beräknas till 1 mark 40 penni (1 kr.) tunnans.

Komitén öfvergår nu till närmare redogörelse för stadgans särskilda bestämmelser.

§ 1.

I § 1 har komitén föreslagit, att i gränselfven s. k. lösflottning i allmänhet icke må ega rum.

Vid de af komitén med vederbörande trafikanter, strand- och vattenverksegare hållna sammanträden har i det af ålder brukliga sättet att framföra flottgods i sammanbundna flottar ingen ändring yrkats rörande den del af elfven, som ligger nedom Svansten (Turtola), och komiténs egna undersökningar gifva vid handen, att lösflottning i denna del af elfven icke är lämplig. Der förekomma i stor utsträckning lågländta gräsbärande stränder och en mängd synnerligen värdefulla, ymnigt gräsbärande holmar samt många dyrbara laxfisken, för hvilka så omfattande och kostsamma skyddsbyggnader skulle, om lösflottning tillätes, erfordras, att deras anbringande och underhåll komme att oskäligt betunga flottningen, utan att ändock i anseende till elfvens plötsliga och höga flöden med säkerhet förekomma skador.

Med hänsyn såväl härtill som till den jämförelsevis ringa mängd sågtimmer — högst 200,000 stycken — som i den närmaste framtiden kan beräknas komma att efter gränselfven årligen framflottas, och på hvilken nämnda kostnader skulle fördelas, anser komitén lösflottning å nu ifrågakvarande del af gränselfven vara af ekonomiska skäl omöjlig.

Beträffande åter gränselfven ofvanför Svanstens sågverk har hufvudsakligen af detta sågverks egare yrkats, att på denna del af elfven lösflottning måtte medgifvas; men ehuruval der på långt när icke skulle erfordras så omfattande skyddsbyggnader eller så stora skador vara att förvänta som nedom Svansten, så tala dock emot detta flottningssätt — oafsedt den omständighet, att det af flertalet trävarufabrikanter och

samtliga strand- och vattenverksegare bestridts — så viktiga skäl, att komitén ej ansett sig kunna biträda berörda yrkande.

Endast en ringa del af det i gränselfvarne framflytande sågtimret — högst 20,000 stycken — kan antagas komma att upptagas vid Svanstens sågverk, och med den rigtning sågverksindustrien på senare tider tagit är det mera troligt, att äldre sågverk flyttas till hafvet, än att nya sådana inuti landet uppstå, i följd hvaraf man med temlig visshet kan antaga, att den timmermängd, som vid Svansten försågas, icke skall tillväxa. Den ojemförligt största delen af virket måste i följd häraf antagas komma att till elfvens mynning framföras, och kostnaden för flottläggningen af detta timmer kan således ej undvikas. Då så är, kan det icke skäligen förmenas egarne af detta virke att flottlägga det samma redan vid mynningen af det bivattendrag, efter hvilket det till gränssfloden utförts, så mycket mindre, som den enda plats i närheten af Svansten, som kan till insamlingsställe användas, Kuitaslahti kallad, lider af den olägenhet, att, om vattnet hastigt afrinner, vattenståndet blifver så lågt, att timrets åtskiljande och flottläggning i hög grad försvåras, i hvilket fall fara jemväl är för handen, att timret icke kan förr än vid nästa flöde framföras. Under nu antagna förhållanden skulle således den största timmermängden framföras i sammanbundna flottar och en mindre del löst flytande. Att emellertid detta senare timmer skulle vålla väsentliga hinder och uppehåll för flottarnes fortkomst är uppenbart. Vid lös flottning kan det ej förekommas, att stockar, enstaka eller i bråtar, fastna i den ofta mycket smala ränna, som vid färder utför forsar måste passeras. Uppmärksammas ett dylikt hinder innan flottan införts i forsen, så måste flottens nedförande uppskjutas till dess nämnda hinder undanröjts, och uppmärksammas det ej, så lærer i de flesta fall följderna blifva den, att flottan fastnar i forsen och sönderslås. Af enahanda skäl, som nyss är nämndt, skulle lösflottningen blifva för båtkommunikationen icke blott hinderlig utan äfven farlig, enär, om en båt fastnar i en fors, dess kantring eller krossande i de flesta fall är oundviklig, och då i dessa orter gränselfven sommartiden är befolkningens enda kommunikationsled, hvilken i och för sig, såsom förut anförts, är kostsam, besvärlig och tidsödande, så synes det komitén, att denna kommunikationsled bör underlättas och betryggas, men ej försvåras.

Härtill kommer, såsom vid komiténs sammanträden upplysts, att timmerflottar kunna från Muonio fors nedföras till Svansten på den korta tiden af två dygn, under det att lös flottning af 10,000 timmer erfordrar tio dygn endast till Kolari. Vid hvilket förhållande det enligt

komiténs mening är påtagligt, att timmer, som framföres endast i flottar, med användande af tillräckligt manskap och nödig omtanke, med större säkerhet framkommer till flodmynningen medan gynsamt vattenstånd varar, än timmer, som delvis flottas löst och delvis i flottar.

Det torde äfven med skäl kunna ifrågasättas, huruvida lösflottning ofvanför Svanstens sågverk skulle för detta sågverks egare medföra någon fördel. De kostnader för skyddsbyggnader m. m., som af den lösa flottningen föranledas, äro lika, vare sig det virkesparti, som flottas, är större eller mindre, och blifva följaktligen, fördelade på stycketal, större i den mån antalet minskas, och komitén anser ej osannolikt, med hänsyn till det jemförelsevis ringa antal timmer, som vid Svansten försågas, att nämnda kostnader skulle så öka flottningskostnaden, att denna ej blefve mindre än om timret framfördes i sammanbundna flottar.

Att, såsom det uppgifvits, lösflottning ofvanför Svansten verkstälts med mindre kostnad än den som flottningen i sammanbundna flottar medför, beror utan tvifvel till ej ringa del derpå, att inga skyddsbyggnader varit utförda, i följd hvaraf någon kostnad för sådana icke behöft påföras flottgodset, samt att skador af någon lycklig tillfällighet icke ifrågakommit eller ock att ersättning för de skador, hvilka verkligen inträffat, icke kunnat af dem, som skada lidit, utfås af den anledning, som också vid komiténs sammanträden framhållits, att de flottande vägrat att gälda fordrade ersättningar och att de skadelidande i anseende till svårigheten att utreda, af hvilkens timmer uppkomna skador vållats, icke kunnat i rättgångsväg göra sin rätt gällande.

Ett ingalunda oviktigt skäl mot den lösa flottningen finner komitén deruti, att då, om sådan flottning tillåtes, en mängd förhållanden uppstå, hvilka fordra afgörande af högsta administrativa myndigheten i orten — i Finland guvernören i Uleåborg, i Sverige Konungens befallningshafvande i Norrbottens län — det i många fall kan blifva svårt att bestämma, hvilkendera af berörda myndigheter, som må vara rätt vederbörande, under det att i andra fall omständigheterna kunna vara sådana, att båda dessa myndigheter böra gemensamt besluta, en procedur, hvars olämplighet tydligast framgår deraf, att det kan inträffa — och det har inträffat just i en flottningsfråga — att ett af bemälda myndigheter gemensamt fattadt beslut godkännes i det ena riket, och upphäfves i det andra.

Vid komiténs sammanträden hafva till förmån för virkestransporten i fasta flottar anförts, utom ofvanstående skäl, många andra, bland hvilka komitén tillåter sig anföra:

att strandegarne i möjligaste mån skyddades mot skador och intrång, enär de flottande i regeln icke behöfde beträda stränderna annat än invid forsarna;

att skadegörelse å fiskeverk icke utan vårdslöshet från de flottandes sida kunde ifrågakomma;

att fiske med annan redskap icke omöjliggjordes;

att skogsåverkan försvårades, emedan åverkadt timmer lättare kunde af skogsbevakningen upptäckas då det i mynningarne af gränselfvens biflöden måste för flottläggning uppehållas, än om detsamma finge i gränselfven löst utsläppas;

att ingenting af flottgodset i regeln kunde under flottningen förkomma; samt

att genom upprensning af de svåraste forsarna flottningskostnaden kunde i högst väsentlig mån minskas.

§§ 2, 3, 4, 5, 6.

Från det af komitén föreslagna förbud mot lös flottning har komitén ansett sig böra medgifva undantag tillsvidare för Muonio fors och derifrån upp till Ylimuonio by. Detta undantag betingas deraf, att flottar icke kunna under någon tid af året föras utför nämnda fors i dess nuvarande orensade skick och att således nedflottning af ofvanför forsens afverkadt timmer skulle omöjliggöras, om lös flottning der ej tillåtes. Dylig flottning kan dock ej förorsaka nämnvärd skada eller olägenhet af skäl, att å flodsträckningen mellan Muonio fors och Ylimuonio by, ofvanför hvilken afverkning af timmer till afsalu ej ifrågakommer, inga forsar finnas, i följd hvaraf timret, om detsamma, på sätt komitén föreslagit, framföres i ringbommar, der icke kommer att beröra stränderna eller hindra kommunikationen; att forsens stränder utom vid insamlingsstället nedanför densamma äro af beskaffenhet att icke kunna af timret skadas, samt att båtled i forsens föga begagnas och kan undvaras, sedan landsväg förbi forsens numera blifvit anlagd.

Vidare och då komitén inhemtat, att i nedersta loppet af åtskilliga i gränselfven utfallande biflöden, efter hvilka timmer löst framföres, flottläggning ej kan ske, har komitén ansett nödigt lemna de flottande rätt att utanför mynningen af dessa biflöden anbringa bommar, inom hvilka timret får löst framflyta till ställe, som är för flottläggning tjenligt. Lös flottning efter nämnda biflöden, hvilket flottningssätt åtminstone i vissa af dem är det enda användbara, skulle eljest omöjliggöras.

För att så vidt ske kan förekomma möjliga olägenheter af de gjorda afvikelserna från förbudet mot lösflottning har komitén meddelat i §§ 2—6 åtskilliga bestämmelser om farledens öppenhållande, om skyldighet för virkesegare att verkställa flottläggning i gränselfven på sätt, som ej vållar oskäligt hinder eller uppehåll för annan, om gemensam flottning i vissa fall, om märkning af timmer m. m.

§. 7.

Den här ofvan gjorda framställning af det sätt, hvarpå flottningen i gränselfvarne bedrifves, gifver vid handen, att rättighet för dem, som ombesörja flottningsarbete, att beträda stränderna är af oundgängligt behof påkallad. Detta tillträde är i regeln erforderligt vid alla större forsar samt på de understundom ganska långa sträckor af stränderna, som ligga mellan myningarne af de biflöden, uti hvilkas nedersta lopp flottläggning ej kan ske, samt närmaste för timmeruppsamling lämpliga plats, men kan äfven på andra ställen blifva af nöden, såsom t. ex. om flotte grundstöter eller sönderslås, i hvilket senare fall timret till större eller mindre del uppkastas på stränderna. Komitén har i anledning häraf föreslagit den bestämmelse, att tillträde till stränderna ej må förmenas flottningmanskabet, der nödigt är; dock med den inskränkning till undvikande, såvidt möjligt är, af det intrång, som för markens egare måste anses företrädesvis menligt, att väg eller stig öfver sådana egor, som deraf kunna skadas, må tagas allenast i det fall, att nödigt tillträde ej kan annorlunda beredas utan väsentligt hinder eller uppehåll.

§ 8.

Såsom förut yttrats, framföres flotte af manskap till olika antal, beroende på vattentillgången samt de större eller mindre svårigheter forssarne erbjuda. Understundom inträffar dock, att de flottande af en lätt förklarlig benägenhet att minska flottningsutgifterna framföra flottar med så ringa manskap, att äfven under vanliga förhållanden flottarne ej kunna styras, utan drifva ned på och skada stränder och fiskeverk samt fastna i farleden. En bestämmelse till förekommande häraf har i § 8 intagits.

§§ 9 och 10.

Att den skada, som i följd af flottningen uppkommer för strandegare och andra, skall af de flottande ersättas är uppenbart; men då de, hvilka af flottningen lida skada, äro förbundna att tåla densamma, fordrar billigheten, att de så skyndsamt som möjligt erhålla ersättning för sitt lidande. Med den långsamhet i rättskipningen, som eger rum i de orter, hvarom här är fråga, kan emellertid nämnda ändamål icke vinnas, om skadeersättningsanspråken skola vid de allmänna domstolarne anhängiggöras. Komitén har därför föreslagit, att den genom flottningen lidande, derest han ej anser med sin fördel förenligt att omedelbart lita domstol till, eger att fordra skadeersättningens bestämmande af skiljemän, hvilkas beslut, äfven om part dermed ej åtnöjes, genast får gå i verkställighet, den af parterne, som med beslutet ej åtnöjes, dock ej förment att draga tvisten under domstols pröfning. Denna rätt till klagan öfver skiljemännens beslut torde icke böra den missnöjde parten förvägras. Vittnesbevisning och annan utredning, som kan vid domstol åstadkommas, stå ej skiljemännen till buds, och det är i följd deraf att befara, synnerligast då skiljemännen skola icke allenast värdera en viss skada utan äfven bedöma, i hvad mån skadan vårlats af flottningen eller andra orsaker, att skiljemännen understundom kunna komma att grunda sina beslut på förutsättningar, hvilka vid en omsorgsfull utredning vid domstol kunna ådagaläggas vara i mer eller mindre mån felaktiga. Att vid sådant förhållande beröfva den part, som anser sig lidande, tillfälle att få fullfölja tvisten till domstol kan ej vara med rättvisans fordringar förenligt. Det med skiljemannainstitutionen åsyftade ändamål vinnes i allt fall väsentligen, då det medgifves den ersättningstagande att erhålla verkställighet å skiljemännens dom.

Den domaren medgifna rätt att inställa verkställighet af sådan dom afser hufvudsakligen det fall, att vid val af skiljemän fel förelupit.

Sättet för väljandet af skiljemän öfverensstämmer med den i Sverige gällande förordningen om allmän flottled och skiljer sig från förordningen i Finland angående flottning af skogsalster endast deri, att bestämelse meddelats för det fall, att de af parterne utsedde gode män icke kunna om valet af den tredje sig förena. Behöfligheten af en dylik bestämelse, som i sistnämnda förordning saknas, torde vara uppenbar.

Att synekostnaderna i regeln böra gäldas af den, som vållat skadan,

lärer ej kunna bestridas. Ej sällan torde dock förekomma, att den ersättningsskyldige, för att undvika syn och dermed förenade kostnader, förlikningsvis erbjuder sig att med visst belopp godtgöra skadan. Inträffar då, att den ersättningstagande ej dermed åtnöjes utan påkallar syn, samt att ersättningen dervid ej sättes högre utan till lika belopp eller lägre än det erbjudna, så torde väl oftast billigheten fordra, att parterne vidkännas hvar sina kostnader och att de gemensamt gälda synekostnaden; men då tvifvelsutän omständigheterna understundom kunna vara sådana, att både rättvisa och billighet fordra, att nämnda kostnader påläggas den ersättningstagande, då denne uppenbarligen utan allt fog vägrat att åtnöjas med det förlikningsvis erbjudna beloppet och derigenom ensam vållat de kostnader, som med tvistens afgörande genom skiljemän blifva förenade, så anser komitén det böra vara skiljemännen i sist angifna fall öppet lemnadt att ålägga den ersättningstagande att ensam gälda synekostnaden och motpartens utgifter å saken. En sådan åt skiljemännen lemnadt befogenhet öfverensstämmer med ofvan åberopade i Finland gällande förordning om flottning af skogsalster.

I det fall att skada timar vid gemensam flottning i Muonio fors eller vid uppsamling, åtskiljande och flottläggning i gränselfven af två eller flere tillhörigt flottgods, som från bielf löst framflutit, har föreslagits, att virkesegarne skola en för alla och alla för en ansvara för ersättningens gäldande till den som skadan lidit. Då flere tillhörigt virke sammanblandadt framflyter i en flottled och skada deraf uppkommer, så kan i de flesta fall ej utredas, huruvida skadan förorsakats af den ene eller andre egarens virke, och den solidariska ansvarigheten för skadeersättningars gäldande är vid sådant förhållande af nöden, derest ej den skadelidandes rätt skall äfventyras. Någon orättvisa eller obillighet mot virkesegaren kan en dylik ansvarighet ej anses innebära. Det beror nemligen helt och hållet på en tillfällighet, om den ena eller andra stocken föranledt en uppkommen skada, och den kan då ej med skäl tillräknas den ene mer än den andre, utan bör rättvisligen anses såsom af dem alla gemensamt vållad.

Beträffande förhållandet i detta afseende emellan virkesegarne inbördes har komitén ansett skadeersättningarna böra fördelas efter mängden af hvars och ens flottgods, så att den, som guldit mera än på honom efter nämnda grund belöpt, eger att söka sitt åter af de öfrige, derest han ej genom någon sin åtgärd varit till skadan särskildt vållande.

Då de personer, hvilka ombesörja flottning, ofta äro bosatta på orter så långt aflägsna från de ställen, der skador i följd af flottning

kunna ske, att det blefve med synnerlig olägenhet för de skadelidande förenadt att anhängiggöra sina skadeersättningsanspråk vid domstolen i den ort, der den flottande bor, har komitén föreslagit, att i dessa mål den, mot hvilken talan föres, skall svara vid rätten i den ort, der skadan skett. Häraf följer, att svensk man kan komma att i skadeersättningsmål svara vid finsk domstol och finsk man vid svensk domstol, och af detta förhållande åter påkallas, att domstolarnes beslut och utslag skola kunna ömsesidigt verkställas, hvarom bestämmelse i stadgan intagits.

§ 11.

Om, såsom förut anförts, billigheten fordrar att den skada, som genom flottning vållas, kommer den skadelidande skyndsamt till handa, så kräver billigheten i ännu högre grad, att säkerhet, så vidt möjligt är, beredes för skadeersättningarnes utbekommande.

I det fall att flottning bedrifves af personer, som ej äro för dylika ersättningars gäldande vederhäftige, hvartill företrädesvis kunna hänföras sådana, som af andra uppköpa timmer för att sedan nedflotta och sälja detsamma, hvilka personer ej sällan sakna stadigt hemvist eller andra utmättningsbara tillgångar än det flottade virket, så är det för betryggande af den skadelidandes rätt af nöden att, så fort ske kan, efter det skadan skett, så stor del af flottgodset, som anses motsvara skadan, må kunna med qvarstad beläggas.

Denna säkerhet kan emellertid i de flesta fall icke vinnas, om qvarstaden skall sökas hos vederbörande länsstyrelser, hvilka hafva sitt säte på ända till femtio mils afstånd från de orter, der flottning bedrifves. Komitén har i anledning häraf föreslagit, att qvarstaden må omedelbart verkställas af kronolänsmannen i den ort, der skadan timat. Någon fara för rättssäkerheten kan deraf ej uppstå, och om ock dessa frågor ej alltid af kronolänsmannen komme att behandlas med samma omsorgsfullhet, som om desamma pröfvades af länsstyrelserna, så torde olägenheten deraf blifva ringa och i allt fall böra föredragas framför den, att de skadelidande blefve i saknad af ersättning för de dem tillskyndade skador, helst de flottande äro i tillfälle att genom borgens ställande för skadeersättningarnes gäldande förebygga qvarstaden.

I sammanhang med nyssnämnda bestämmelse om rätt för kronolänsman att i vissa fall med qvarstad belägga flottgods, som förorsakat skada, har komitén funnit lämpligt föreslå, att, då sådan qvarstad skett

och skadeersättningen blifvit af skiljemän bestämd, kronolänsmännen skulle ega att omedelbart, då sådant af ersättningstagande påkallades, bringa skiljemännens beslut till verkställighet, företrädesvis dock, i fall qvarstad skett, genom det med qvarstad belagda flottgodsets utmätning och försäljning. Äfven denna rätt anser komitén utan fara kunna åt nämnde tjänstemän öfverlätas, och de skadelidande skulle derigenom besparas besvär, kostnader och olägenheter af mångahanda slag och kunna utfå sina skadeersättningar inom väsentligt kortare tid, än om de vore nödsakade att för verkställigheten hänvända sig till kronofogdarne, hvilka äro boende på ända till trettio mil och derutöfver från de ställen, der skador i följd af flottning kunna uppstå.

§ 12.

Vissa af de i Torneå elfs nedre lopp befintliga fiskeverk utslås, såsom förut är nämndt, på det sätt, att hela elfven öfverstänges med undantag af en smal farled vid ena stranden. Detta för trafiken i allmänhet menliga förhållande försvåras ytterligare derigenom, att de fiskande understundom göra den till farled afsedda öppning så trång, att de flottande icke kunna, med mindre det manskap, som för flottars fortskaffande eljest är tillräckligt, oskäligt förstärkes, föra desamma förbi fiskeverken utan att äfventyra skada derå jemte dermed följande uppehåll i flottningen. Allmän klagan häröfver har komitén bland de flottande försport, hvarjemte komitén inhemtat, att de angående fiskeverkens utslagning gällande föreskrifter innehålla, att farled skall af de fiskande öppenhållas, hvaraf lærer följa, att densamma skall vara tillräcklig för flottars obehindrade fortkomst.

Med anledning häraf och då i ofvan angifna fall behovet af hastig åtgärd måste anses trängande, har komitén ansett det böra medgifvas vederbörande kronolänsmän att meddela erforderlig handräckning för farledens öppnande till nödig bredd.

§ 13.

I gränsfloderna framföres flottgodset dels af finske och dels af svenske män än på den ena och än på den andra sidan om riksgränsen. Antagas måste vid sådant förhållande, att förseelser mot stadgan komma att begås af finske män inom svenskt område och af svenske män inom finskt område. Då emellertid rättigheten att anställa åtal för brott, som det ena landets undersåtar begått inom det andra landet mot dess

undersåtar är beroende på nådig pröfning i hvarje särskildt fall, så är det att befara, om ändring härutinnan ej sker, att vederbörande åklagare komma att, så vidt möjligt är, undandraga sig sin åtalsskyldighet och vederbörande målsegare, hellre än att underkasta sig de besvär och kostnader, som med utverkandet af ett medgifvande i berörda hänseende äro förenade, föredraga att låta förseelserna förblifva obeifrade. Komitén har med hänsyn härtill föreslagit, att i de fall, hvarom här är fråga, åtal må utan särskildt medgifvande mot den skyldige anställas i det land, hvars undersåte han är, och vid den domstol, som är närmast den ort, der förseelsen begåtts.

§ 14.

Vid utförande af talan om skadestånd m. m. mot virkesegare, som vill idka flottning i gränselfvarne, men ej är inom dessa elfvars område bosatt, blefve det tvifvelsutän ofta med synnerligt besvär och betydliga kostnader för vederbörande förenadt, derest de vore nödsakade att uppsöka virkesegaren i hans boningsort, hvarför komitén i § 14 föreslagit, dels att sådan virkesegare skall vara skyldig att utse en ombudsman, som å egarens vägnar utan särskildt uppdrag svarar i alla mål, som röra flottningen, dels ock i sammanhang dermed nödiga ansedda föreskrifter angående kungörande af ombudsmannens namn och vistelseort samt om påföljd för virkesegare, som underlåter att utse ombudsman.

§ 15.

För den, som utan att vara finsk eller svensk man vill idka flottning i gränselfvarne, har i § 15 stadgats förpligtelse att ställa borgen för fullgörandet af hvad honom såsom flottande enligt stadgan åligger, i ändamål att, så vidt möjligt är, betrygga vederbörandes rätt till utbekommande af skadestånd m. m.

Ett af två komitéledamöter framställt yrkande, att en föreskrift om timrets afbarkning före dess utförande i gränsloderna skulle i förslaget intagas, har komitén icke ansett sig kunna biträda. Bestämmelserna i den svenska flottningsstadgan — således äfven barkningspåbudet — gälla icke för annat fall, än då virket löst flottas, och ehuru finska förordningen icke i detta afseende är lika tydlig, synes det dock ligga

i sakens natur att ett dylikt påbud är onödigt, då virket endast i fasta flottar framföres.

Ingen lärer väl påstå, att barken medför någon olägenhet när den, fastsittande vid timret, med detta flyter till hafvet. Det är väl i alla händelser först, då den i någon större mängd affaller, som den kan förorsaka skada. Allmänt antages det, att från friskt virke barken icke affaller under första året efter dess fällning. Då virket är äldre affaller barken vid lösflottning, derigenom att de särskilda stockarne stöta och gnida mot hvarandra och mot stenar eller andra fasta föremål i vattendraget. Men då stockarne äro sammanfogade i fasta flottar, hvilka åtföljas af manskap, som förekommer virkets gnidning mot stenar, och då nedförandet till flodmynningen af hvarje flotte, med de anordningar komitén föreslagit, verkställes på en till två vecker, är det ingen rimlig anledning antaga det barken skall i afsevärd mängd affalla, och då så är, finnes det ej heller någon förnuftig grund för ett påbud om virkets afbarkning. Man kan ej heller till stöd för ett sådant påbud åberopa någon enhällig opinion i orten, ty vid de af komitén hållna sammanträden har på fem ställen — vid Palojoensu, Muoniovaara, Kolari, Turtola och Matarengi — uttalats den åsigt, att föga eller ingen skada sker af bark, då timret i fasta flottar framföres; på två ställen — vid Witsaniemi och Alamäki — voro meningarne delade och endast vid sammanträdena i Pajala och Torneå antogs barken oafsedt flottningssättet förorsaka skada å stränder och fisken.

Den uppgift, som blifvit komitén meddelad, att vid lösflottningen i bivattendragen barken lossnade och dels i dem förorsakade skador, dels utflöt i gränsfloden, kan, äfven om den är exakt, icke förorsaka ändring i komiténs uppfattning; vederbörande myndighet i hvardera riket eger ju i sådant fall att efter sig företeende omständigheter afgöra, huruvida barkning bör påbjudas eller icke. Förhållandena i gränselfvarne, till hvilka komitén endast eger taga hänsyn, påkalla icke ett barkningspåbud, som skulle pålägga, synnerligast skogsegare, en känbar uppoffring, utan att vara till nämnvärd fördel för någon. Särskildt skulle den stora del af befolkningen, som flottar sitt husbehovsvirke, hvilket då äfven måste barkas, deraf hafva vida större kostnad och olägenhet, än som å deras ängar och fisken förorsakas af den från sågtimmerflottarne affallna barken.

Beträffande frågan om gränsflodernas upprensning för flottningars underlättande hafva på anmodan af komitén två dess ledamöter, majoren Schough och distriktsingeniören Smedberg, uppgjort kostnadsförslag jemte ritningar öfver de rensningsarbeten, som pröfvats för berörda

ändamål erforderliga. Komitén, som i allo biträder deras förslag, anser att genom detsammias utförande så stora och väsentliga fördelar skulle uppnås ej blott vid transport af tjära och timmer utan äfven för båt-farten, att den därför erforderliga, relativt obetydliga kostnaden blefve mycket väl använd.

En industri, som synnerligen ofvanom Muonio fors, der biförtjenster mycket sparsamt stå till buds, kan varda af stor betydelse, är tjär-bränning. Råmateriel förefinnes i riklig mängd, men kostnaden för den färdiga produktens transport till hamn är i följd af de stora svårigheter, som möta i en mängd forsar, der tjärtunnor ofta från flottarne lösryckas och sönderslås, så stora, att de hämma utvecklingen af nämnda industri, ett antagande, som bestyrkes deraf, att tjärtillverkningen på senare tiden väsentligen aftagit.

Utom Muonio fors, som i sitt nuvarande skick är hvarje tid af året ofarbar med flottar, äro äfven under högsta flod följande forssar ofarbara, nemligen i Muonio elf ofvanom Muonio fors: Kuttasenkurkio, Kelokurkio, Ylinen och Alanen Tapokoski, i hvilka dock endast tjära flottas, samt i Torneå elf Wuonto fors.

Då de flottande, begagnande sig af högvattenståndet, som i allmänhet är för flottningen i gränselfvarne gynsammast, nedfört sina flottar till sistnämnda fors, måste de der, såsom förut är nämndt, stanna — stundom två till fyra veckor — tills forsen blir farbar, hvarigenom stor tidsförlust ådrages de flottande, hvarjemte en stor mängd flottar samlas, hvilka upptaga stort utrymme vid stranden samt gifva anledning till under andra förhållanden onödigt tramp och dermed förenade skador å stränderna. Men under den tid vattnet afrinner i Wuonto fors faller det i öfriga delar af elfven så, att dessa inom kort blifva ofarbara till följd af för lågt vattenstånd.

Dessutom måste vid flottars nedförande utför Wuonto och några andra forssar styrmän och hjälpmanskap till oskäligen höga pris anlitas, hvilket betydligt fördyrar flottningen.

Alla dessa för flottningen menliga förhållanden skulle genom de föreslagna rensningarne undanröjas och i följd deraf flottningskostnaden minskas, enligt komiténs beräkning, med 30 till 40 procent.

Inom komitén har jemväl med hänsyn dertill, att genom flottars tilläggande ofvan och nedom en del forssar skador af stadigvarande beskaffenhet måste antagas uppkomma, fråga blifvit väckt derom, att tilläggningsplatserna borde exproprieras och åt trafikanterna kostnadsfritt upplåtas, men då först efter verkställda rensningar erfarenhet kan

vinnas rörande läget och utsträckningen af sagde platser, har komitén ansett sig icke kunna i detta afseende framlägga något förslag.

I fråga om den andel i kostnaden för ifrågavarande rensningar, som hvartdera landet bör vidkännas, hafva komitéledamöterna skogsinspektören Berg och öfverforstmästaren Timgren anställt approximativa beräkningar öfver skogstillgången å de trakter på ömse sidor om riksgränsen, derifrån timmer kan antagas komma att till gränsfloderna nedföras — exakta uppgifter saknas, enär å nämnda trakter i Finland inga och i Sverige endast delvis taxeringar egt rum. Enligt berörda beräkningar skulle skogstillgången i båda rikena vara i det närmaste lika och medgifva en årlig afverkning af omkring 100,000 sågtimmer från hvartdera, deraf ungefär nio tiondedelar från kronans skogar; och anser komitén vid sådant förhållande, att hvartdera landet bör till hälften hvar i omförmälda kostnader deltaga.

Då det är af synnerlig vikt, att de föreslagna rensningarne för att medföra åsyftadt ändamål med urskilning och omsorg utföras, tillåter sig komitén föreslå, att de ställas under omedelbar ledning af två sakkunnige män, utsedde en af hvartdera landets regering, hvilka ega att sines emellan öfverenskomma om lämpligaste sättet för arbetenas utförande.

Slutligen hemställer komitén att, då de respektive staterna kunna anses dels direkt, genom den förhöjning i värde deras skogar till följd af rensningarne måste erhålla, dels indirekt genom de för befolkningen utvidgade tillfällen till förvärf och stegradt välstånd, som af samma rensningar varda en följd, vinna tillräcklig afkomst af det för deras åvägabringande använda kapital, någon särskild afgift därför icke må trafikanterna påläggas, helst kontrollen och uppbörden deraf ej utan relativt stora kostnader och svårigheter torde låta sig verkställa.

De vid komiténs sammanträden med strandegarne med flere förda protokoll, ritningar och kostnadsförslag öfver de föreslagna rensningarne samt en af komitéledamöterna Malmgren och Berg afgifven reservation bifogas.

Stockholm den 13 maj 1884.

And. Joh. Malmgren.

Robert Schough.

Oscar Timgren.

Alfred Waldenström.

Ferdinand Smedberg.

F. W. Berg.

Reservation.

Emedan komiténs förslag till stadga för flottning af skogsalster i gränsfloderna icke innehåller något påbud om virkets afbarkning, anse undertecknade sig förpligtade att reservationsvis framhålla sin från majoritetens afvikande åsigt i denna fråga.

Så godt som allt det virke, som i gränsfloderna fortskaffas, tillföres dem löst flytande efter de talrika bielfvar, hvilka från svenska och finska området infalla i desamma. En stor del af detta virke har redan i bielfvarne beröfvats all sin bark, medan en annan del deraf uppnår gränselfven i det stadium, då barken håller på att affalla. Alldenstund flottläggningen af virket vanligen sker i gränselfven, lösgöres dervid uti denna en stor mängd bark, hvarförutom den i bielfvarne lossnade barken till ej ringa del också föres af strömdraget ned i gränsfloderna. Virkets fortskaffning i dessa senare flottlagdt förebygger således icke de olägenheter, virkets nedläggning i vattendraget obarkadt medför.

Af de betänkandet bilagda, vid de af komitén med vederbörande sakegare hållna offentliga stämmorna förda protokoll inhemtas, att följande klagomål, beträffande den olägenhet och skada från sågtimmer lossnad bark medför, blifvit af allmogen anförda vid de särskilda sammanträdena, nemligen:

i *Palojoensuu* by af Enontekis kapell: »att i Muonio elfs biflöden barken från der löst framflottadt timmer utbredde sig på och skadade strandängar, samt förskämde vattnet så, att fisken skydde detsamma, i hvilket afseende exempelvis anfördes, att i Jerisjoki, der timmerflottning en längre tid egt rum, fisktillgången märkbart aftagit»;

på *Muoniovaara* i Muonioniska: »att ängarna på stränderna vid och på holmarna uti gränselfven vore så lågländta och i sådan mängd förekommande, att desamma icke kunde med rimlig kostnad skyddas mot löst flytande timmer, som fastnade på ängarna, hvilka sedan, då timret utvältades, skadades hufvudsakligen genom arbetarnes trampning på ängarna och äfven genom bark, som från stockarna affölle»;

i *Kolari*: »att barken, som lossnade från sågstockarna, skadade strandängarna hufvudsakligen i bivattendragen, men äfven i gränselfven på de ställen, der bakström förekommer, hvilken samlade och qvarhölle stora quantiteter bark, hvarjemte uppgafs, att då förenämnda, numera

ej nyttjade fiskpator voro utslagna, barken hopade sig på desamma till men för fisket»;

på *Kengis bruk* i Pajala anfördes äfven »att sågstockarnas bark, som under flottningen lossnat, utspridde sig på och skadade ängarna vid gränselfvens stränder»;

i *Matarengi*: »att på en äng vid Ylinenjoki bark och timmer hvarje år förorsakade stor skada», — — — »samt att bark äfven, ehuru icke i någon betydlig mängd, samlade sig på ängarna i och vid gränssfloden äfvensom å fiskeverken: att, till förekommande häraf, sågtimmer borde, innan detsamma i vattendraget utlägges, fullständigt afbarkas»;

på *Aho* gästgifvaregård i finska Öfver Torneå socken yrkades allmänt, »att endast skalad och afbarkad stock» finge i gränssfloden framföras, och anfördes såsom skäl härför, förutom skadegörelse å ängar, bland annat, »att massor af lös bark samlade sig hvarje år på Marja-saari laxpata och åstadkomme betydlig skada bland annat derigenom att barken sjönke till botten och förorenade vattnet»;

i *Witsaniemi*: »att barken från det sågtimmer, som i gränselfven flottades, i så stor mängd uppflöte på ängarna, att understundom flera dagsverken åtginge för att från en enda äng bortskaffa densamma; samt att barken skadade fisket derigenom, att den icke blott hopade sig på fiskeverken, utan äfven sjönke och förorenade elfbotten» — —;

på *Alamäki* gästgifveri i Karungi socken: »att i gränssfloden nedflytande bark i stor mängd hopade sig på ängar och fiskeverk» — —; slutligen uppgafs på sammanträdet i *Torneå stad*: »att barken till stor olägenhet för de i elfven befintliga laxpatorna hopade sig på desamma, samt afsatte sig dels på lågländta ängar, hvilka deraf skadades, dels på elfbotten, hvarigenom vattnet till men för fisket förorenades, äfvensom bidroge till elfvens uppgrundning; och hemställes på grund häraf, att föreskrift måtte meddelas om afbarkning af timmer, innan detsamma i gränselfven eller dess biflöden utsläppes».

Att dessa af allmogen på båda sidor om riksgränsen med mycken styrka och sällspord endragt anförda samt så ofta åter upprepade klagomål om barkens skadlighet för deras strandängar jemväl vid gränssfloden äro fullt grundade, kan icke sättas i fråga, om ock desamma delvis blefvo vid sammanträdena bestridda eller dragna i tvifvelsmål af disponenten för Svanstens såg samt en och annan af hans personliga bekanta, och vi anse dem vara desto mera behjertansvärda samt af afseende förtjenta, som boskapsskötseln är hela elfdalens hufvudnäring och det, i anseende till det stora antalet virkesegare, som årligen framföra flottlagdt timmer i gränssfloden, är för allmogen ogörligt, att ens

söka, än mindre erhålla godtgörelse för de på ängarna genom barken lidna skadorna, alldenstund det städse blir omöjligt att utreda, från hvems virke den skada vållande barken i hvarje särskildt fall härrört.

Laxfiskerättsinnehafvarnes och egarenas af fiskevatten klagomål öfver den olägenhet och skada, barken förorsakade dem vid fiskets utöfning, derigenom att densamma ofta i mängd hopade sig på fiskeverken eller patorna och samlade sig i fiskredskapen, är likaledes välgrundad, och deras äfven för undertecknad Malmgren ofta upprepade yrkande på virkets afbarkning är sålunda berättigadt, helst någon godtgörelse i detta fall af nyss nämnd orsak lika litet kan komma i fråga som vid barkens skadegörelse å ängar. Ganska allmänt klagades dessutom öfver fiskets aftagande i vattendraget i följd af flottningen. Man anser barken, der den afsättes i större mängd, inverka menligt på fiskets bestånd. Att denna på erfarenhet grundade uppfattning har skäl för sig, kan ej heller nekas, ty barken bidrager otvifvelaktigt att orena vattnet och att, der den i större mängd afsatt sig på stränderna eller på botten af vattendraget, qväfva vattenvegetationen, samt minskar sålunda i hvardera fallet de nödiga villkoren för fiskens trefnad och förökning samt särskildt det späda fiskynglets existens.

Med anledning af allt detta och med afseende derpå, att det barkade virket kan lättare utdrivas, billigare flottas och med större fördel försågas, än det obarkade, tveka undertecknade desto mindre att tillstyrka utfärdandet af ett påbud om sågtimmerets barkning, som barkningskostnaden i Torneå och Muonio elfdal icke kan anses stiga högre än 10 högst 15 penni (7—11 öre) per stycke sågtimmer, och det dessutom icke vore lämpligt eller välbetänkt, att icke införa ett sådant påbud i den för gränsfloderna gällande flottningsstadgan, då veterligen i de flesta större vattendrag i Norge, Sverige och Finland, de närmast liggande Luleå och Kemi elfvarne inberäknade, endast afbarkadt sågtimmer numera flottas, och § 20 i kongl. flottningsstadgan af den 30 december 1880 i allmänhet påbjuder virkets afbarkning inom konungariket Sverige. Vi våga med stöd af det anförda föreslå, att efter sjetten § i komiténs förslag en ny § af följande innehåll måtte intagas:

»Att sågtimmer och annat gröfre virke, som i gränsfloderna fortskaffas, skall innan det i vattendraget utlägges hafva undergått afbarkning, vid vite af 70 penni eller 50 öre för hvarje stycke, som obarkadt fortskaffas. Och må afbarkningen icke verkställas å isen eller å stranden så nära vattnet att barken kan nedsköljas deri.»

Hvad slutligen angår flertalets i komitéen motivering af sin ståndpunkt i denna viktiga fråga, ville vi hafva anmärkt, att deri, enligt vår

mening, allt för stor betydelse lägges vid ett nog ensidigt teoretiskt resonnement, hvaremot mycket vore att invända, medan på andra sidan jord- och fiskeegarens klagomål, i anledning af den olägenhet och skada från sågtimmer lossnad bark vållar å deras ängar och fisken, dels underskattas, dels lemnas mer eller mindre obeaktade. Vi för vår del hålla före, att man vid praktisk lagstiftning sådan som den ifrågavarande bör åt dylika klagomål egna den allvarligaste uppmärksamhet samt åt sådana faktiska förhållanden, vi här ofvan sökt framhålla, tillerkänna en afgörande betydelse, och vi anse därför hvarken nödigt eller lämpligt att här i detta sammanhang inlåta oss på några utförligare betraktelser om barkningsfrågan i hela dess vidd.

Ett transsumt bilägges rörande barkens skadlighet i Tengeliö elf.

And. Joh. Malmgren.

F. W. Berg.

Bilaga till reservationen.

Transsumt ur ingenjören K. Th. Sohlbergs motivering och förslag till ordningsstadga för flottning af skogsprodukter i Tengeliö elf, som är en biflod till Torneå elf,

Elfen framrinner till stor del genom låga ängsmarker, å hvilka barken från det härtills obarkade virket åsamkat jordegarna stora skador, och påyrkade desse af denna orsak, att åtminstone all den stock, som ej första sommaren efter fällningen nedflottas (barken anses nemligen ej lossna under första sommaren), må underkastas barkning, ty ersättningsfrågorna blifva i detta fall svåra att lösa, emedan det är omöjligt att leda i bevis från hvars stock barken härrör.

Ehuru det sålunda vore skäl att påbjuda barkning endast för stock underkastad tvåårig flottning, anser jag likväl, att oberoende af flottningens långvarighet all stock bör barkas emedan det är för vanskligt att på förhand säga hvilka partier under sommaren hinna passera elf-

ven och hufvudsakligen emedan, i enlighet med många sågegares ut-sago, dessa finna sin fördel vid att flotta barkadt virke, såsom varande lättare flottadt och sågadt samt gifvande mindre affall, och bestrider jag tillika hvad häremot anförts, nemligen att stocken spricker, emedan jag ej vid andra vattendrag, der flottning af barkadt virke försiggår, kunnat konstatera detta.

Barkningen bör helst ske i skogen och i hvilket fall som helst på mark som ej af vårfloden öfversvämmas. — — — — —
Uleåborg i augusti 1883.

K. Th. Sohlberg.

Transsumtets rigtighet intygar; Helsingfors å inspektörens för fiske-rierna embetslokal, den 12 april 1884.

And. Joh. Malmgren.